Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 116 (7256). • 17 июнь, 1980 йил • СЕШАНБА • Баҳоси 2 тийин.

ДАЛАЛАРДАН ДАРАКЛАР

БЕКОБОД. Июнь-июль ойларида пахтазорларда зарбдорларча меҳнат қилиб, ҳосилга-ҳосил қўшиш учун курашаётган Дзержинский номли колхоз аъзолари ғўза парваришини область пахтакорлар Совети тавсиялари асосида олиб боришмоқда. Агротехника тадбирлари коммунист З. Хўжабеков бошлиқ бригадада, айниқса, сифатли ўтказиляпти. Механизаторлар У. Шодиев ва Р. Бойзоқовлар кунига 8—10 гектар майдондаги ғўза қатор ораларига ишлов беришяпти. Бригаданинг беш нафар сувчиси экинни оби-ҳаётга қондирмоқда. Ғўзани суғоришда, айниқса, О. Эминов ва Б. Деҳқоновлар жонбозлик кўрсатаётирлар. Бригада коллективи бу йил пахта ҳосилдорлигини 40 центнерга етказишга аҳд қилган.

С. ДЕҲҚОНОВ.

ЯНГИЙЎЛ. Ўнинчи беш йилликнинг якунловчи йилида 66 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 40 центнердан «оқ олтин» етиштириш учун курашаётган Ленин номли колхознинг Қ. Ўсаров бошлиқ бригадаси аъзолари ғўзага учинчи комплекс ишлов беришни тугаллашди. Ҳозир механизаторлар тўртинчи культивацияни жадал суръатларда олиб боришяпти. Моҳир сувчилар Т. Азимхўжаев, У. Нурматов, А. Абдуқодировлар эса ғўзани оби-тобида суғориш учун бутун маҳоратларини ишга солишяпти. Парвариш яхши йўлга қўйилганлиги туфайли ғўза текис шоналаб, гуллай бошлади. Пахтакорлар июнь ойида ғўзага камида икки марта ишлов бериш учун барча чораларни кўришмоқда.

С. АБДУРАҲМОНОВА.

ТОШКЕНТ. Навоий номли колхознинг деҳқонлари ҳозирнинг ўзида давлатга 1000 тоннадан зиёд карам, 1300 тонна пиёз, редиска ва бошқа эртаки сабзавот маҳсулотлари сотишди.

Колхоз аъзолари эртаки экинлардан бўшаган майдонларни пешма-пеш шудгор қилиб, кечки сабзавот экинлари экишга тайёргарлик кўришяпти. Улар бу йил аҳоли дастурхонига 13 минг 200 тонна сабзавот маҳсулотлари ва 2250 тонна картошка тортиқ қилиш учун курашаётирлар.

Т. ЖЎРАЕВ.

ИШГА ТУШИРИЛАДИГАН ОБЪЕКТЛАР ТЕЗРОҚ БИТКАЗИЛСИН

Ҳар иш куни ўн миллиондан ортиқ киши қурилишлар ҳавозасига кўтарилади. Улар ўз меҳнати билан шаҳарларнинг янги-янги кварталларини барпо этмоқдалар, заводлар қурмоқдалар, шу тариқа халқ хўжалигининг ишлаб чиқариш қудратини оширмоқдалар, муҳим социал вазифаларни ҳал этишга кўмак бермоқдалар. Мамлакатимиз ҳар йили миллий даромаднинг бешдан бир қисмидан кўпроғини капитал қурилишга сарфламоқда. Беш йиллик тугалловчи йилининг ўзида 119 миллиард сўм давлат капитал маблағини ўзлаштириш, унинг 70 процентини ишга тушириладиган объектларга сарфлаш керак. Янги қувватларни ўз вақтида ишга тушириш ва ўзлаштириш бу йилги планларни муваффақиятли бажариш учун биринчи даражали аҳамиятга эга бўлиб қолмай, шу билан бирга ўн биринчи беш йилликда мамлакатнинг иқтисодий қудратини янада кўпайтиришнинг мустаҳкам негизини ҳам вужудга келтиради.

Ўртоқ Л. И. Брежнев КПСС XXV съездида бу жуда муҳим соҳадаги ҳаракатнинг аниқ ва равшан программасини баён этиб берди. «Тез, тежамли ва замонавий техника асосида қуриш—капитал қурилишда юксак самарадорликка эришишнинг шартларидир. Бинобарин биз кўп миллионли қурувчилар армияси айни шундай ишлашига аминмиз».

Ҳозир, ўнинчи беш йиллик тугашига ярим йилдан сал кўпроқ вақт қолган ва биринчи галдаги энг муҳим кўпгина қурилиш объектлари тугалланай деб турган бир пайтда партиянинг тез қуриш, пландаги ҳамма қувватларни ишга тушириш тўғрисидаги кўрсатмаси алоҳида аҳамиятга эгадир.

КПСС Марказий Комитети, шахсан ўртоқ Л. И. Брежнев яқинда мамлакатнинг бир қанча республикалари, ўлка ва областларида шу йил ишга тушириладиган энг муҳим қурилишлардаги аҳволни яна бир синчиклаб таҳлил этдилар. Шу таҳлилдан маълум бўлишича, халқ хўжалигининг кўпгина муҳим тармоқларида ва регионларда қурувчилар ва монтажчиларнинг зўр ғайрат билан меҳнат қилиши, маҳаллий партия ташкилотлари, министрликлар ва идораларнинг раҳбарлари ишга тушириладиган комплексларга доимо эътибор бериб туриши натижасида ишлаб чиқариш қудрати узлуксиз кучайтирилмоқда, уй-жой ва маданий-маиший қурилиш муваффақиятли олиб борилмоқда.

Шу билан бирга Украина, Қозоғистон, Ўзбекистон, Грузия бошқа республикалар, РСФСРнинг бир қанча ўлка ва областлари кўпчилик ишга тушириладиган объектларидаги аҳвол қурилиш ва саноат министрликларининг, шунингдек маҳаллий партия ва совет органларининг диққат-эътиборини қатъиян кучайтиришни талаб қилади. Бу гап аввало оғир индустрия корхоналари қурилиши, саноат қурилиши, қора ва рангли металлургия министрликларига, нефть ва газ саноати корхоналари қуриш министрликларига таалуқлидир. Баъзи бир жуда муҳим қурилишларни битказиш муддатлари пайсалга солинмоқда. Кўпинча материал ва ишчи кучлари энг муҳим объектларга юборилаётгани йўқ. Айрим раҳбар ходимлар ўзлаштирилган маблағ ҳажмига эришиш пайига тушиб, монтажчиларни ишга тушириладиган қурилишлардан олиб, иккинчи даражали бўлса ҳам ўз нуқтаи назарларида бир мунча «фойдалироқ» объектларга юбормоқдалар.

Бир қанча муҳим тармоқлардаги қурилиш-монтаж ишларини ташкил этишда камчиликлар бор. Энергетика қурувчилари ва турдош министрликлар ходимларининг яқинда КПСС Марказий Комитетида бўлиб ўтган кенгаши СССР Энергетика ва электрлаштириш министрлиги беш йилликнинг ўтган йиллари мобайнида атом, иссиқлик ва гидравлика станцияларини ишга тушириш планини тўла-тўкис бажармаганини кўрсатди. Бу йил ҳам бир қанча жуда муҳим объектларда ишларни яхшилаш суст бормоқда. Аҳволни зудлик билан яхшилаб олиш кераклиги равшан. Мамлакатнинг ёқилғи-энергетика ресурсларига эҳтиёжларини пишиқ-пухта таъминлайдиган объектларни ишга туширишга алоҳида эътибор бериш, ишга тушириладиган газ ва нефть қувурларидаги, кўмир шахталари ва разрезлардаги ишларни кучайтириш зарур.

Қурувчилар баъзан металл конструкциялар ва арматура етишмаслигидан қийналишлари ҳаммага маълум. Қурилиш трестларининг ўзлари қора ва рангли металлургиянинг, бошқа тармоқлар хом ашё базасининг объектларни ишга туширишни чўзиб юбораётганликларига айниқса йўл қўйиб бўлмайди. Бу гап, масалан, Череповец металлургия заводидаги, Урал аллюминий заводидаги, Ғарбий Сибирдаги, Қозоғистоннинг баъзи бир кончилик корхоналаридаги объектларни қураётган ташкилотларга таалуқлидир. Асбоб-ускуналарнинг замонавий эмаслиги ва бутлаб етказиб берилмаслиги, баъзан эса унинг сифати паст бўлиши объектларни ишга тушириш босқичларида монтажчиларнинг ишини қийинлаштирмоқда. Қурувчилар билан монтажчилар энергетика, шунингдек химия ва нефть машинасозлигининг бир қанча корхоналарига нисбатан жиддий ва таъкидлаш керакки, одилона эътирозлар билдиришмоқда. Асбоб-ускуналар ўз вақтида етказиб берилмаганлиги оқибатида химия, кон-металлургия тармоқларининг баъзи бир объектлари ишга туширилмади, енгил индустрия, бошқа саноат тармоқлари суст қайта қуроллантирилмоқда. Асбоб-ускуналар ва приборлар етказиб берувчи заводлар заказчилар олдидаги ўз қарзларини жуда яқин вақт ичида тўла-тўкис узишлари лозим. Қурилишларни асбоб-ускуналар билан таъминлашда СССР Госснаби органлари кўп иш қилишлари мумкин ва лозим.

Қурилиш ишларининг ҳар бир участкасидаги уюшқоқликни мустаҳкамлаш, ишга тушириладиган объектлардаги ишларни жадаллаштириш резервларидан биридир. Ишни штурмчиликка айлантириб юбориш ярамайди. Одамларнинг ишга келмай қолиш ҳолларига, уларнинг ва машина-механизмларнинг бекор туришига қарши кескин курашмоқ керак. Меҳнатни юксак даражада чинакам илмий асосда ташкил этиш, энг яхши тажрибани оммавий равишда жорий этиш ишга тушириладиган объектларни битказишдаги муваффақиятни белгилаб беради.

КПСС Марказий Комитети «Липецкийстрой» трести парткомининг, Белоруссия меҳнаткашлари ва ростовликларнинг қурувчи коллективларини энг муҳим объектларни қуриш муддатларини қисқартиришга сафарбар этиш соҳасидаги, барқарор меҳнат коллективларини вужудга келтириш борасидаги тажрибасини юксак баҳолади. Ишлаб чиқаришнинг бошланғич бўғинлари бригадалардаги моҳирона тажрибали иш ҳал қилувчи аҳамият касб этмоқда. Объектларни қуришнинг илғор комплект-блок методидан кенг миқёсда фойдаланиш туфайли Ғарбий Сибирнинг ёқилғи транспорт системаларини барпо этиш суръатлари ва сифати муттасил ошмоқда.

План —ҳар бир корхона, қурилиш, тармоқ, министрлик учун қонундир. Уни бажариш—коммунист, ҳар бир ходимнинг шон-шарафи масаласигина эмас, давлат интизомига риоя қилиш масаласи ҳамдир. План топшириқларини бажармаслик қонунни бузиш демакдир, бу эса бутун жамиятга зарар етказади. Бас, шундай экан, қонунни бузишга йўл қўяётган киши партия олдида, мамлакат олдида тўла жавобгар бўлиши лозим. Бу ишда кўнгилчанлик ва юз хотирчиликка йўл қўйиб бўлмайди.

Қурилиш йилининг пировардига борганда қурилиш ташкилотларининг партия комитетлари учун иккинчи даражали иш йўқ. Янги завод, фабрика, шахта, электр станцияни ишга тушириш —катта-катта меҳнат коллективлари биргаликда сарфлаган куч-ғайратларнинг якунидир. Уларга умумий мақсадни ўз вақтида тушунтириб бериш, оммага бош бўлиш, меҳнат мусобақасини ташкил этиш—қурилишлардаги ғоявий-сиёсий ишнинг бош масаласидир. Турдош ташкилотларнинг куч-ғайратларини мувофиқлаштириб туриш учун объектлардаги штабларнинг ишини активлаштириш, асбоб-ускуна етказиб берувчилар билан амалий алоқаларни «ишчи эстафетаси» принципи асосида янада пухтароқ йўлга қўйиш мақсадга мувофиқдир. Меҳнат ресурсларидан оператив равишда омилкорлик билан фойдаланиш, янги қурилишлар учун ишчи кадрларни ўз вақтида тайёрлаш алоҳида ўрнак кўрсатган кишиларни моҳирона рағбатлантириш жуда муҳимдир.

Ҳар бир шаҳар, областъ, ўлка, республикада албатта қолган ойлар ичида ишга тушириш лозим бўлган жуда муҳим қурилишлар бор. Ҳар бир партия ташкилоти белгиланган режани бажариш учун комплекс тадбирларни ишлаб чиқиб, амалга ошириши керак. Партия ташкилотлари планлар қандай бажарилаётганини, корхона ва қурилишлар ишининг маромини, маблағ ва моддий ресурслардан тўғри фойдаланишни доимо контроль қилиб туришлари лозим. Бу ишда халқ контролерларининг ролини ҳам кучайтириш керак.

Ёз —қурилиш майдонларидаги ишни икки смена ва уч смена ташкил этиш учун энг қулай фасл. Қурувчилар белгиланган режалар ва мажбуриятларни дадил уддалаш, қурилиш йилини яхши туғаллаш учун етарли имкониятларга эгадирлар, бу эса партиямизнинг XXVI съездига муносиб туҳфа бўлади.

(«Правда» газетасининг 14 июндаги бош мақоласи).

ЎЗБЕКИСТОН ПИЛЛАКОРЛАРИНИНГ КАТТА МЕҲНАТ ҒАЛАБАСИ

КПСС XXV съезди, партия Марказий Комитетининг июль (1978 йил) ва ноябрь (1979 йил) Пленумлари қарорларини турмушга тадбиқ эта бориб, ўнинчи беш йилликни муваффақиятли якунлаш учун мусобақани авж олдирган Ўзбекистон қишлоқ хўжалиги меҳнатчилари Ленин юбилейи йилида катта меҳнат ғалабасини қўлга киритдилар — давлатга пилла сотиш бўйича 1980 йил ва ўнинчи беш йиллик плани ҳамда мажбуриятини ошиғи билан бажардилар. Ишлаб чиқаришга прогрессив методларни жорий этган республика пиллакорлари бу йил қурт боқиш мавсумини уюшқоқлик билан ўтказдилар ҳамда 30,2 минг тонна қимматли хом ашё етиштириш ва давлатга сотишни таъминладилар, бу пландагидан 4,2 минг тонна ёки 16,3 процент кўп демакдир. Ҳар қути уруғдан республика бўйича ўртача 73 килограммдан пилла олинди. Тайёрланган хом ашё сифати кескин ошди. Жами маҳсулот асосан биринчи сортларга топширилди.

Қорақалпоғистон АССР ва республиканинг барча областлари бу йилги мажбурият ва ўнинчи беш йиллик планларини анча ошиғи билан адо этдилар. Айниқса, давлатга 6 минг тоннадан ошиқ пилла сотган Фарғона области пиллакорларининг бу йилги ҳиссаси катта бўлди. Бухоро области пиллакорлари 4,2 минг тонна, Андижон области — 4,2 минг тонна, Самарқанд области—3,5 минг тонна, Наманган области — 3,1 минг тонна пилла сотдилар. Жиззах области пиллакорлари давлатга пилла сотиш планини 120,5 процент, Қашқадарё области — 118,8, Сурхондарё области — 118,8, Тошкент области — 118,5, Сирдарё области — 109,5, Қорақалпоғистон АССР — 103,3, Хоразм области — 101,8 процент бажардилар. 31 район, 256 хўжалик пиллакорлари ҳар қути қурт уруғидан 80 килограмм ва ундан ҳам кўп пилла олдилар, минглаб пиллачилик миришкорлари эса ҳар қути қурт уруғидан 110—120 килограммдан пилла олдилар.

Пилла етиштириш ва давлатга топширишни кўпайтиришда 400—700 тоннадан сифатли хом ашё топширган Москва, Андижон, Бухоро, Ленин, Вобкент, Ғиждувон, Свердлов, Китоб, Шаҳрисабз, Наманган, Янгиқўрғон, Иштихон, Охунбобоев, Бағдод, Бувайда, Киров, Қува, Ленинград, Риштон, Тошлоқ, Ўзбекистон ва Фарғона районларининг меҳнатчилари қўшган ҳисса катта бўлди.

Ҳар қути қурт уруғидан Олтинкўл, Балиқчи, Избоскан, Пахтаобод, Хўжаобод, Қоракўл, Навоий, Шофиркон, Пешку, Деҳқонобод, Каттақўрғон, Пахтачи, Советобод, Урганч, Амударё ва бошқа қатор районларнинг хўжаликлари 80—100 килограммдан пилла етиштирдилар.

Республиканинг минглаб пиллакорлари қурт боқишда юксак маҳорат ва фидокорона меҳнат намуналарини кўрсатиб, чинакам қаҳрамонлик қилдилар. Бувайда районидаги Карл Маркс номли колхоздан СССР Давлат мукофоти лауреати, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Олияхон Султонова, Ленинград районидаги Ҳамза Ҳакимзода номли совхоздан Ўзбекистон ССР Олий Совети депутати Турсуной Жўраева, Москва районидаги «Правда» колхозидан Эргашхон Қаюмова, Ромитан районидаги Ленин номли колхоздан Ҳамро Олимова, Жиззах районидаги «Москва» колхозидан Ҳалима Мажидова, Қарши районидаги «Аврора» совхозидан Тўлин Ражабова, Беруний районидаги Навоий номли колхоздан Ширингул Фозилова, Янгиқўрғон районидаги «Москва» колхозидан Ҳалима Ҳамроева, Денов районидаги «Октябрь 50 йиллиги» колхозидан Ҳадича Ҳайдарова, Сирдарё районидаги Пушкин номли совхоздан Шарофат Турдиқулова, Тошкент районидаги «Тошкент» совхозидан Зарифа Эгамбердиева, Урганч районидаги Охунбобоев номли колхоздан Сора Оллаёровалар ҳар қути қурт уруғидан 110—120 килограммдан пилла йиғиштириб олдилар.

Пиллачиликни саноат негизига ўтказиш бўйича амалий тадбирларни бажара бориб, бу йил биринчи марта ишлаб чиқаришнинг барча асосий жараёнлари—инкубациядан то тайёр маҳсулотни тайёрлов пунктида саралаш ва топширишгача бўлган юмушларни механизациялаштирган 44 та пиллачилик комплексида қурт боқилди. Натижада пилла сифати анча ошди меҳнат сарфи камайди. Тошкент, Оржоникидзе, Калинин, Гулистон, Сирдарё, Пастдарғом, Андижон ва Фарғона районларида пиллани дастлабки қайта ишлаш жараёнлари янги технология асосида механизациялаштирилди, бу меҳнат унумдорлигини 2—2,5 баравар ошириш, тармоқ самарадорлигини анча кўтариш имконини берди.

12 районда Ўзбекистон ССР Фанлар академияси физика-техника институти ва ипакчилик мутахассислари томонидан ишлаб чиқилган маҳсулотнинг ипаклилигини ўлчайдиган махсус асбоб пилла қабул қилиш ва унинг сифатини баҳолашда жорий этилди.

Ишлаб чиқаришда ҳосилдорликни оширувчи хлорелла суспензияси ва «Барака» препарати кенг қўлланилди, пиллани саралаш жараёни механизациялаштирилди.

Республика пиллакорларининг қўлга киритган ютуқларида колхоз ва совхозларни ҳар йили юқори сифатли уруғ билан таъминлаб турган уруғ заводлари ва пиллачилик станцияларининг ишчилари, хизматчилари, олимлари, конструкторлари ва мутахассислари катта ҳисса қўшдилар. Хом ашёни тайёрлов пунктларида қабул қилиш аниқ ташкил этилди.

Пилла тайёрлаш бўйича ўнинчи беш йиллик плани муддатидан илгари—26 майда бажарилди. Беш йилликда давлатга 141 минг тонна пилла сотилди, план 116 процент уддаланди, пландан ташқари 19,3 минг тонна пилла сотилди.

	План (минг тонна ҳисобида)	Тайёрланган маҳсулот	Процент ҳисобида
1976 йил	22,7	27,1	119,4
1977 йил	23,5	26,3	111,9
1978 йил	24,3	29,0	119,3
1979 йил	25,2	28,4	112,7
1980 йил	26,0	30,2	116,3
Беш йил давомида	121,7	141,0	116,0

Ўзбекистон Компартия Марказий Комитети ва республика Министрлар Совети пиллакорларнинг фидокорона меҳнатини таъкидлаб бу ажойиб ғалаба КПСС Марказий Комитети ва Совет ҳукуматининг доимий ёрдами, партия, совет, қишлоқ хўжалик органлари, касаба союз ва комсомол ташкилотларининг қишлоқда олиб бораётган моҳирона ташкилотчилик ва сиёсий ишлари туфайли қўлга киритилди деб ҳисоблайди. Қўлга киритилган муваффақиятда ўтган йили жорий этилган пилланинг харид нархларини ошириш катта аҳамият касб этди.

КПСС Марказий Комитети июль (1978 йил) ва ноябрь (1979 йил) Пленумлари олдинга қўйган вазифаларни бажараётган ва КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиуми Раиси ўртоқ Л. И. Брежневнинг маслаҳатлари ва йўл-йўриқларини амалга ошираётган республика партия, совет ва қишлоқ хўжалик органлари, барча меҳнаткашлари ҳозир ҳамма жойда пахта ҳамда бошқа қишлоқ хўжалик экинларидан юқори ҳосил олиш, деҳқончилик ва чорвачилик маҳсулотларининг барча турларини етиштириш ва давлатга сотиш бўйича якунловчи йил ҳамда умуман ўнинчи беш йиллик планлари ва мажбуриятларини муваффақиятли бажариш, улуғ доҳий В. И. Лениннинг 110 йиллиги нишонланган йилда Ватанни янги меҳнат ютуқлари билан қувонтириш, жонажон Коммунистик партиянинг XXVI съездини муносиб кутиб олиш учун қаҳрамонона кураш олиб бормоқдалар.

МУДДАТИДАН ИЛГАРИ

Тошкент область ижроия комитетининг маҳаллий саноат бошқармаси корхоналари коллективлари КПСС XXV съезди тарихий қарорларини муваффақиятли амалга ошириш учун социалистик мусобақани авж олдириш туфайли катта меҳнат ғалабасини қўлга киритдилар. Ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш бўйича беш йиллик учун белгиланган планни муддатидан илгари бажардилар.

Область маҳаллий саноат корхоналари коллективлари қўлга киритилган бу ютуқларни янада мустаҳкамлаш, КПСС XXVI съезди ва Ўзбекистон Компартиясининг XX съездини муносиб кутиб олиш учун курашни янада қизитиб юбордилар. Улар зиммаларига қўшимча мажбуриятлар қабул қилишди. Шунга мувофиқ йил охиригача беш йиллик топшириғидан ташқари ўнларча миллион сўмлик халқ истеъмоли товарлари ишлаб чиқарадилар.

ТАЙЁРЛОВЧИЛАР ҲАРАКАТДА

РАЙОН меҳнаткашлари билан ҳамкорликда иш олиб бораётган қишлоқ хўжалик маҳсулотлари тайёрлов идораси ходимлари қувончли ютуқларни қўлга киритмоқдалар. Кўпгина соҳалар бўйича беш йиллик планлари барвақт уддалаб қўйилган бўлсада, шаҳарликларга ва узоқ Шарқ ўлкаларига сабзавот маҳсулотлари етказиб бериш давом эттирилмоқда.

Бу йил 7700 тонна полиз маҳсулотлари, 2500 тонна пиёз, 2 минг тонна помидор, 700 тонна мева харид қилиш мажбуриятини олганмиз. Ҳадемай, помидор ҳосилини қабул қилишни бошлаймиз. Бунинг учун аҳоли билан шартномалар тузиб қўйдик ва уларга етарли миқдорда яшчиклар тарқатдик.

Кучлук станциясида аҳолидан помидор ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари қабул қилиш майдончалари, тарозилар тахт ҳолга келтирилди. Бунда ходимларимиздан Р. Аҳадов, Б. Отажонов, Х. Маҳкамов ва А. Пардаевлар фидокорлик кўрсатиб меҳнат қилмоқдалар.

Яқинда Р. Аҳадов «Партия XXII съезди» колхозида бўлиб, шартнома асосида бизга помидор етказиб берувчилар билан помидорни янги стандартга биноан қабул қилишнинг қонун-қоидалари, Ҳ. Баратов эса помидор навларини тўғри танлаш ва унинг иқтисодий фойдаси ҳақида суҳбатлар ўтказишди. Бу бизнинг ишимиз самарасига ва сифатига ижобий таъсир кўрсатаяпти.

А. МАМЕДОВ,
Оққўрғон район тайёрлов идораси директори.

Янгийўл районидаги «Партия XXI съезди» колхозининг Саидаҳмад Охунов бошлиқ бригадаси аъзолари 35 центнерлик ҳосил учун курашни қизғин давом эттирмоқдалар. Бригада механизатори Носир Имомчаев кунлик нормани ошириб бажариш билан бирга культивацияни сифатли ўтказишда ҳамкасбларига ўрнак бўлаётир. Суратларда: (чапдан) бригада бошлиғи С. Охунов (ўнгда) сувчилар бригадига кўрсатма бераётир; Н. Имомчаев культивация ўтказмоқда.

А. Абалян фотолари.

БОЛГАРИЯЛИК ДЎСТЛАРНИНГ ТОШКЕНТДА БЎЛИШИ

Хасково округ касаба союзлари Советининг округ касаба союзлари Совети раиси Лазар Рандев, Харманлидаги М. Гогов номли фабрика тўқувчиси, Болгария Халқ Республикаси Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Иванка Гинева, савдо ходимлари касаба союзи округ комитетининг раиси Вилчо Браяновлардан иборат составдаги делегация си бир ҳафта давомида Тошкентда бўлди.

Болгариялик дўстлар Ўзбекистон пойтахт области касаба союзлари фаолияти билан батафсил танишдилар.

Делегация аъзолари Тошкентда бўлган вақтларида В. И. Ленин Марказий музейининг Тошкент филиалига ташриф буюрдилар, Тошкент тўқимачилик комбинати, Олмалиқ химия заводи билан танишдилар. Шунингдек, улар Тошкентдаги Димитров номли 9-мактабда, Ғалаба районидаги Димитров номли колхозда, «Чиноз» наслчилик совхоз-техникумида, Калинин район Свердлов номли совхоздаги Совет-болгар дўстлиги уйида бўлишди. Шунингдек, ҳурматли меҳмонлар республикамиз пойтахти ва областининг диққатга сазовор жойлари билан танишдилар.

Делегация аъзоларини Тошкент область партия комитетининг биринчи секретари М. М. Мусахонов қабул қилди.

Болгариялик дўстлар 15 июнда Тошкентдан Софияга жўнаб кетдилар. Тошкент аэропортида делегация аъзоларини Тошкент область касаба союзлари Советининг раиси А. В. Браилов, область касаба союзлари Советининг секретарлари, область касаба союзлари тармоқ комитетларининг раислари кузатиб қолдилар.

Чирчиқ шаҳар партия комитети ташаббуси билан Тошкент политехника институти филиалининг кечки факультетида халқ дорилфунуни ташкил қилинди. СУРАТДА: биология фанлари доктори А. Мираҳмедов дорилфунунда лекция ўқимоқда.

Ж. Тўраев фотоси.

ЎзТАГ ХАБАРЛАРИ

ЯНГИЧА УСУЛ

Ангрендаги автомобиль ремонти заводида деталларни қайта тиклашнинг янги усули ўзлаштирилди. Узелларнинг ишлатилган қисмлари электролит эритмасига солинади ва электр токи таъсири остида керакли метал қатлами берилади. Ҳозирги вақтда заводда 20 га яқин номдаги запас қисмлар мана шу усулда қайтадан тикланмоқда. Бу янгилик йилига 35 минг сўмлик иқтисодий самара бермоқда.

Технологияни доимий равишда такомиллаштириш Ангрен автомобиль ремонти заводи коллективига ўнинчи беш йиллик мобайнида корхонанинг ишлаб чиқариш қувватини қарийб икки баравар ошириш имконини берди. Бу йил оғир юкларни ташувчи «КРАЗ-256 Б» самосваллари учун 800 дан зиёд двигатель бу ерда ремонт қилинади.

ИШЧИЛАР ШИФОХОНАСИ

Тошкент денгизи қирғоғида янги шифохона — Тўйтепадаги металл конструкциялар заводининг санатория-профилакторияси қад кўтарди. Дарахтларнинг қалин соясида икки кишилик палаталардан иборат корпус, ошхона, спорт майдони жойлашган. Бу ерда ниҳоятда катта сув ҳавзаси ва фин усулида қурилган ҳаммом ҳам бор. Энг янги медицина жиҳозлари билан таъминланган даволаш корпусига шифокорлар жуда катта баҳо бердилар. Дам олувчилар профилакторияда 40 га яқин турли хил даволаш процедураларини қабул қиладилар. Ишчилар шифохонасида шу йилнинг ўзидаёқ 1200 киши дам олади.

Ҳозирги вақтда Тошкент областида турли корхоналарнинг 30 та санатория-профилакторияси ишлаб турибди. Бу — беш йиллик бошида бўлганидан икки баравар кўп. Санаторияларда бу йил 30 мингдан зиёд меҳнаткаш шифо топади.

Экспериментал посёлка

«Ташоблколхозстрой»га қарашли 120-механизациялашган колонна коллективи Янгийўл районидаги «Ленинизм» колхозининг экспериментал посёлкасидаги асосий кўчада уй-жойлар қурилишини тамомлади. Илғор сувчилар ва механизаторларга икки қаватли котежларнинг калити топширилди. Икки қаватли уйлар газ, водопровод ва электр билан таъминланган. Ҳар бир уй томорқасида боғ ва экин майдони бўлиб, гараж, омборхона, ёзги ошхона ва молхона жойлашган. Посёлканинг ана шу асосий кўчаси бўйлаб ҳар бири икки хонадон учун мўлжалланган панелли уйлар қурилган бўлиб, улар архитектура жиҳатидан хилма-хил қиёфага эга.

Посёлкада турли ёшдаги болалар группалари учун мўлжалланган учта корпусли болалар боғчаси, 624 ўқувчига мўлжалланган ўрта мактаб ишлаб турибди. Мактаб ўзининг ишлаб чиқариш участкаси ва спорт комплексига эга.

Механизациялашган кўчма колонна коллективи 800 квадрат метр майдонни эгаллаган икки қаватли савдо марказини, хилма-хил хизмат кўрсатиладиган маиший хизмат уйини қуриб битказмоқдалар.

ЭКСПОЗИЦИЯДА — «ПОЛИТОТДЕЛ» КОЛХОЗИ

Коммунистик районидаги «Политотдел» колхозининг довруғи давон ошган. Мамлакатимизда ҳам машҳур бўлган бу колхоз аъзолари қишлоқ хўжалиги ишлаб чиқаришини юксалтиришда катта муваффақиятларга эришаётирлар.

Мамлакатимизда коллективлаштиришнинг 50 йиллиги муносабати билан СССР Халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасида ташкил этилган алоҳида экспозицияда «Политотдел» колхози меҳнаткашларининг бу катта муваффақиятлари ёрқин акс эттирилган. Экспозицияда 1925 йилда ташкил этилган хўжаликнинг ярим асрдан сал кўпроқ вақт ичида юксак механизациялашган, экономикаси бақувват колхозга айланганлиги факт ва рақамларда, кўпгина ҳужжатларда ўз аксини топган. Жумладан, бу хўжаликда ҳозир йилига ўртача 7500 тонна «оқ олтин» етиштирилаётганлиги, колхозчилар 10 миллион сўмдан кўпроқ даромад қилаётганликлари кўрсатиб ўтилган.

Алоҳида стендда колхоз ишлаб чиқаришининг машъаллари — бригада бошлиғи И. Маҳкамов, сут соғувчи Н. Вафина, ёш пахтакор В. Ким ва бошқаларнинг фотосуратлари қўйилган.

Экспозиция кўргазмага келаётганларда катта таассурот қолдирмоқда.

М. ЛАРЬКИН.

ОДДИЙ ИШ КУНИ...

УЗУН цехнинг нариги чеккаси зўрға кўзга ташланади. Паст том тагидаги тўғри йўлакдан борар эканмиз, мастер Ким Бон Хва заводнинг ишлаб чиқариш хусусиятлари, қуввати, тарихи билан таништира кетди. Кўринишидан қирқ ёшлар атрофида бўлган бу киши бу даргоҳда йигирма йилдан буён, яъни 1-уйсозлик комбинати ишга туширилган 1960 йилдан буён ишлаб келаётган экан. Оддий бетончиликдан мастер даражасига кўтарилган Бон Хва ишлаб чиқаришга оид факт ва рақамларни, технологияни ёддан биларди. Комбинатнинг йирик панелли уйсозлик заводига қарашли вертикал қолиплаш цехи ҳар ойда 12 минг кубометр маҳсулот ишлаб чиқаради.

— Бунчалик катта қувватли цех республикада йўқ,— дейди ҳамроҳимиз,— бизнинг азаматларимиз зиммадаги ана шу юксак мажбуриятларни ой сайин ошириб адо этмоқдалар.

Чап томонда бетон деворларни—йирик панелларни «пиширадиган» ускуналар гувиллаб ишлаб турибди. Булар — кассета мосламалари. Ҳар бир кассетада катта-кичиклигига қараб 14—20 та плита бор. Бу, 14—20 та тайёр девор, яъни бир нечта квартира деган гап. Кассеталарга юқоридан бетон қуйилади, 14—16 соатда девор-плита тайёр бўлади.

— Ҳар қайси бригада коллективи норма бўйича 2 та кассетада ишлаши керак,— дейди мастер,— лекин Исмоил бошлиқ коллектив учта кассетада ишлаяпти.

— Демак, бир ярим баравар норма, шундайми?

— Шундай. Исмоил бу ташаббусни 1972 йилда бошлаган эди. Ҳозир уларнинг издошлари кўп. Бир нечта бригада нормадаги иккита ўрнига учта кассетага хизмат кўрсатяпти. Шундай бўлса ҳам, бошқа техник-иқтисодий омилларнинг нисбатан юқори даражада бўлганлиги учун Исмоил бригадасининг кўрсаткичлари анча баланд.

— Исмоил Холматовични анчадан буён биласизми?.

— У менинг шогирдим,— дея фахр билан жилмаяди мастер,— Исмоил бундан йигирма йил муқаддам комбинатга ишга келганида менга шогирд тушган. Унда мен бригадир эдим. Бўладиган боши дан маълум. У ҳар нарсага қизиқарди, меҳнатни севарди. 1966 йилда мен бригадирликни Исмоилга топширдим. Мана, энди Исмоил Орипов республикада танилган бригадир, машҳур ишчи. СССР Давлат мукофотининг лауреати, бир неча орденлар кавалери...

Цехнинг ўртароғига борганимизда мастер тўхтади. Чап томондаги участкада коржомали уч-тўрт киши ўз иши билан банд. Бошига каска кийган ўрта бўйли йигит тепага қараб, кўприк кран машинистига алланималарни уқтиряпти.

— Исмоил шу,— деди мастер.

Кассеталарга бетон қуйилаётган экан, кутиб турдик. Бироздан сўнг мастер Исмоил Холматовични чақирди...

— Ташаббуснинг самараси қанақа бўляпти, Исмоил ака?— деб мақсадга кўчдик саломаликдан сўнг.

— Яхши,— деди у ўйлаб ўтирмай,— ҳозир еттита бригада шу ташаббус асосида ишлаб, беш кунлик иш нормасини тўрт кунда бажаряпти. Бир бригада сменада ўртача 50—60 та девор-плита ишлаб чиқаради. Битта плитага 3—4 кубометр бетон кетади. Ўртача битта девор-плитанинг давлат баҳоси 138 сўм туради. Ҳар бир бригада коллективи ҳар ҳафтада бир сменадаги ҳажмда кўп маҳсулот ишлаб чиқараётган бўлса, иқтисодий самарасини ҳисоблаб кўраверинг...

ТАШАББУС БОШЛАНГАН ЭДИ, САМАРА ҚАНДАЙ БЎЛЯПТИ?

...Шу йил март ойида Исмоил Орипов бошлиқ бригаданинг зарбдор ишчилари Ленин Фахрий ёрлиқлари билан тақдирланди. Доҳий туғилган куннинг 110 йиллиги шарафига социалистик мусобақада ғолиб чиққан бригада азаматлари шундай юксак мукофотга сазовор бўлган эдилар. Бригадир Ленин Фахрий ёрлиқларини топшириш маросимида сўзга чиқиб, ўз участкаларида қўллаётган илғор иш усуллари, прогрессив технология ҳақида ва яна ишга солиш мумкин бўлган резервлар мавжудлиги тўғрисида гапирди. Сўзининг охирида, ана шу резервларни ишлаб чиқаришга жорий этиш туфайли беш кунлик нормани тўрт кунда бажариш мумкинлигини асослаб берди ва ўзи бошчилигидаги коллектив шу ташаббусни бошлаб беришини айтди...

Кўп ўтмай Исмоил Орипов бошлиқ бригада коллективининг бу ажойиб ташаббусини Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети маъқуллаб, уни кенг ёйиш тўғрисида қарор қабул қилди.

...1-уйсозлик комбинатидаги ва бошқа турдош корхоналардаги ҳамкасблари тажриба ўрганиш учун яна Исмоил Орипов бригадаси ҳузурига кела бошлашди...

— Бу тажриба нимадан иборат?

— Буни тажриба деб аташга ҳам тилим бормайди,—дейди у самимий жилмайиб.— Чунки, жуда оддий: меҳнат интизоми яхши бўлса, ҳар бир кишининг ўз вазифасига эътибори кучайса, озгина янгилик бўлса-кифоя. Ишга эртароқ келамиз, сменадан кейин эса ускуналарни созлаб қўямиз. Бригада аъзоларининг ўртача иш стажи 7—8 йил. Қунимсизлик йўқ ҳисоби...

— «Озгина янгилик» деганда нимани эътиборда тутяпсиз?

— Рационализаторлик таклифларини. Масалан, илгари кассетага бетон қуйилганда арматурани сиқиб чиқариб юбориш ҳоллари бўлиб турарди. Бунда маҳсулот брак бўлади ёки арматурани қайта жойига қўйиш учун ортиқча вақт кетади. Мен В. Савченко билан ҳамкорликда мазкур камчиликка йўл қўймайдиган фиксатор ишлаб чиқдик. Натижада, вақт тежалди, брак йўқолди.

...Заводда жами 14 та бригада бўлиши керак. Беш кунлик нормани тўрт кунда бажариш ташаббуси асосида меҳнат қилаётган бригадалар нормадаги иккита ўрнига учта кассетада ишлаётгани туфайли 14 ўрнига 9 бригада бу вазифани уддасидан чиқяпти.

Бу—Ленин ордени, Октябрь Революцияси, Ҳурмат Белгиси орденлари кавалери, СССР Давлат мукофотининг лауреати Исмоил Орипов ва у бошлиқ бригада коллективи ташаббусининг самараси!...

...Шу куни смена охирида цехда қандайдир йиғилиш бор экан. Мен қизил бурчакда ўтаётган бу йиғилишда ўзига ярашиб тушган костюм-шим кийган, галстук таққан, корачадан келган кишининг салобат ва ишбилармонлик билан гапираётганини кўриб, даъфатан таниёлмай қолдим.

Кўзимга иссиқ чалинаётган бу одам—бундан ярим соат илгари ишчи коржомасида кўрганим Исмоил ака эди!..

Местер билан хайрлашиб, ташқарига йўл олдим. Завод дарвозаси олдига борганимда бир киши ҳовлида турган «Жигули» машинасига ўтириб, ўт олдирди.

Бу киши — оддий ишчи, бетончилар бригадири Исмоил Орипов. У оддий иш кунида сменадан сўнг уйига қайтмоқда...

Ҳ. ОЛИМЖОНОВ.

ДЕҲҚОН ХОНАДОНИДЕК ФАЙЗЛИ БЎЛСИН

ЯМ-ЯШИЛ пайкаллар ўртасида қад кўтарган дала шийпони худди мовий денгиз бўйлаб сузиб бораётган оқиш кемага ўхшаб кетади. У катта йўлдан шундайгина кўзга ташланиб турибди. Асфальт йўлка бориб шу кўркам масканга туташган.

Очиқ шийпоннинг чор-атрофи токлар билан ўралган. Сўриларга қирқ кокилдек текис таралган навдаларда шиғил-шиғил шўра. Эрта-индин уларга колхозчиларнинг оғзи тегади. Орқа томондаги кунгай жойга экилган помидорларга эса ранг кириб қолибди. Кундалик рўзғор учун картошка ҳам, пиёз ва кўкатлар ҳам ҳозир шу томорқадан чиқяпти.

Туш пайтида шийпон сувчилар, механизаторлар билан гавжумлашиб кетди. Иккита катта ёғоч кроватга кўрпачалар қалин тўшалган. Стол-стуллар тартиб билан қўйилган. Кимдир радионинг қулоғини буради. Шийпон бўйлаб шўх куй ва қўшиқлар янгради. Нарирокда эса уч-тўрт киши газета ва журналларни варақлашяпти.

Тушликдан сўнг агитатор Х. Мирзамамедов колхозчиларни кундалик ҳаётда рўй бераётган янгиликлар билан таништирди.

— Яқинда район газетасида бир группа илғор пахтакорларнинг партиямиз XXVI съезди шарафига ҳосилдорликни 45—50 центнерга етказиш юзасидан ташаббуслари эълон қилинди,— деди у.— Ташаббускорлар орасида бригадамиз бошлиғи, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Таласбой Ғазатов ҳам бор. Ўтган йилги қийин шароитда ҳосилдорликни 41 центнерга етказган эдик. Бу йил гектаридан 50 центнердан пахта ҳосили олишга аҳд қилганмиз. Бу маррани эгалламоқ учун яна ҳам зўр куч билан курашишимиз керак.

Агитатор шундан кейин гапни кечаги кун иш якунларига бурди. Культивация, ғўзаларни озиқлантириш, суғориш ишларининг қандай бораётгани, илғорлар ва қолоқлар тўғрисида гапирди. Шу тариқа бригада аъзолари олдига яна бир талай вазифалар қўйилди.

Таласбой Ғазатов бошлиқ коммунистик меҳнат бригадаси аъзолари бу йил 108 гектар ерга чигит экишган. Май ойининг бошларида улар ҳосил тўплаш бўйича зарбдор юз кунлик эълон қилишди. Бу вахта 15 августгача давом этади. Шу давр ичида мажбуриятда кўзда тутилган ҳосил тўпланади. Дала шийпонида ўтказилаётган суҳбатларда ҳам, ишлаб чиқариш йиғилишларида ҳам барчанинг эътибори мана шу муҳим вазифаларга қаратиляпти.

«Ленинобод» колхозида бундай илғор бригадалар оз эмас. Уларнинг барчаси ўз дала шийпонига эга. Шийпонлар ҳозир оммавий-сиёсий ишлар марказига айланган. Тушки дам олиш соатларида бу ерда ширин суҳбатлар қурилади, қизиқарли учрашувлар ташкил этилади. Мазмунли дам олиб, ҳордиқ чиқарган колхозчиларнинг меҳнати кун бўйи унумли бўляпти.

«Партия XXII съезди» колхозининг Абдураззоқ Қурбонов бошлиқ бригадаси дала шийпонида бўлган кишининг ҳам баҳри-дили очилади. Шийпон суви шарқираб оқиб турган катта ариқ бўйига жойлашган. Сершоҳ толлар остига қўйилган сўриларга тангадек ҳам офтоб тушмайди. Шийпон пештоқларига даъваткор шиорлар осилган, мажбуриятлар ёзиб қўйилган.

— Партиямиз XXVI съезди шарафига бошланган мусобақа коллективимиз ўртасида кенг қулоч ёймоқда,— дейди бригада механизатори Тўлқин Бекпўлатов.— Бу йил биз 150 гектар ерда пахта етиштиряпмиз. Шу кунгача ғўзалар икки марта озиқлантирилиб, тўрт марта культивациядан чиқарилди. Ҳозир олди ғўза гулга кирган. Карталар кўчатга бут. Гектар бошига пландаги 33 центнер ўрнига бемалол 45 центнердан ҳосил оламиз.

Дала бошида чой, иссиқ овқат тайёрланмоқда, кўчма ясли ишлаб турибди. Болалардан оналарнинг кўнгли тўқ. Кунора кўчма дўкон келади. Рўзғор учун зарур нарсаларнинг ҳаммасини бригада аъзолари шу ерда харид қилишяпти. Дала шийпонида яратиб берилган шароитлардан ҳамма мамнун.

ДАЛА ШИЙПОНЛАРИ БЎЙЛАБ

— Дала шийпонлари ишини яхшилаш, пахтакорларга кўрсатилаётган маданий-маиший хизмат кўламини кенгайтириш билан боғлиқ масалалар ҳамиша эътиборимиздадир,— дейди район партия комитети пропаганда ва агитация бўлими мудири Асқар Алибоев.— Хўжаликларимизда ҳозир 111 та дала шийпони ишлаб турибди. Улардан 59 таси типовойдир. Бу йил шийпонлар яна 22 тага кўпайди. Ҳар бир шийпонга район партия комитети активлари бириктириб қўйилган.

Район партия комитети пропаганда ва агитация бўлими ишлаб чиққан тадбирлар бўйича дала шийпонлари мудирларининг семинари ўтказилди, социалистик мажбуриятлар, илғор пропагандист ва агитаторлар иш тажрибаси ёритилган плакатлар чиқарилди, маданий-маиший медицина ва савдо хизматлари кўрсатиш графиги тузилди. Кўпгина дала шийпонларида ишлар шу тадбирлар асосида ташкил этилган. «Ленинобод», «Партия XXII съезди», Навоий номли колхозларда бунинг гувоҳи бўлдик.

ЛЕКИН дала шийпонларини деҳқон хонадонидек кўркам ва файзли қилишга, уларни оммавий-сиёсий ишлар марказига айлантиришга, пахтакорларнинг унумли меҳнат қилишлари учун зарур шароитлар яратиб беришга эътиборсизлик қилаётган раҳбарлар ҳам районда йўқ эмас. Бир қатор шийпонларнинг йўли ёмонлигидан бориб бўлмайди, тор ва қоронғи хоналар шип-шийдон, теварак-атрофлари қаровсиз.

...Зоқир Мамажонов бошлиқ бригада дала шийпонига етгунча эсингиз кетади. Шийпоннинг ёнгинасидаги майдончага минерал ўғитлар уйиб ташланган. Ешроқ бир йигит уларни майдалаб, сим тўрдан ўтказяпти. Эсаётган шамол ўғитнинг кукуни ва ҳидини олиб келиб шийпонга уряпти. Шундан бўлса керак кимдир ёғоч кроватни ариқнинг нариги томонидаги ҳолироқ жойга кўчирибди.

Шийпоннинг хоналари бўм-бўш. На шолча, на мебель бор. Радио, телевизор, холодильниклар ҳақида гап бўлиши ҳам мумкин эмас. Хўжакўрсин учун осиб қўйилган шиорлар офтобда оқариб, ёзувлари ўчиб кетибди. Бригада аъзоларининг кундалик иш натижалари маълум қилиб борилмайди, мусобақадош звеноларнинг кўрсаткичи қиёсланмайди. Бадиий ҳаваскорлик коллективи, кўчма дўкон, лектор қачон келганлигини бригада аъзолари эслаша олишмади.

Бу йил бригада аҳли 79 гектар ернинг ҳар гектаридан 50 центнердан ҳосил олиш учун курашяпти. Бу курашда кимлар тўла қувват билан ишлаяпти-ю, кимлар бамайлиҳотир юрибди — ҳеч ким таҳлил қилмайди.

Вотинцев номли колхоз партия ташкилоти секретари Насрулла Мадаминов намунавий дала шийпонини кўрсатай деб бизни бу томонга бошлаб келганидан ўзи ҳам ҳижолат чекди.

— Кейинги йилларда типовой усулда бирор янги шийпон қурилганми,— сўраймиз партия ташкилоти секретаридан.

— Уч жойда тахта шийпон қурдик. Уларни, гапнинг рости, шийпон дейишга тил бормайди. Кичикроқ сўриларни тахта билан ўраб қўйганмиз...

Шундай чайласимон шийпонларнинг бирини биз Абдували Расулматов бошлиқ бригада даласида кўрдик. Ночоргина сўрига нари борса 10 киши ўтириши мумкин. Бригадада эса 30 киши ишлайди. Тушки соатларда уларнинг дам олишлари, ҳордиқ чиқаришлари учун ҳеч қандай шароит яратилмаган. Шунинг учун ҳам кўпчилик тушликни уйида қилади. Шу бўйича анчагина вақт беҳуда йўқолади.

Колхоздаги мавжуд 10 та дала шийпонининг ҳаммаси мавсумий. Уларнинг ҳам кўпчилиги ремонтталаб бўлиб ётибди. Шийпонда зарур жиҳозлар етишмайди, оммавий-сиёсий ишлар олиб борилмайди. Колхоз раҳбарлари ҳар йили янги дала шийпонлари қурамиз, деб оғизни тўлдириб ваъда қилишади. Аммо чигит экиш бошланиши билан бу ваъдалар дарров унутилади, ишлар кўпайиб кетди, қурилишга вақт бўлмади, деб баҳона излашади.

Файзсиз, қаровсиз дала шийпонларини Ҳамид Олимжон номли колхозда ҳам кўп учратдик. Хўжаликда шийпонлар етарли-ю, аммо улардан фойдаланиш ўз ҳолига ташлаб қўйилган. Бу гап хусусан Жумақул Пиримқулов, Турғунбой Алданов бошлиқ бригада дала шийпонларига таалуқли.

Агитаторлар шийпонда камдан-кам бўлишади. Оламда нима гап бўлаётганлигидан колхозчилар бехабар. Чунки радио ва телевизор ҳам ишламайди. Колхоз партия комитети секретари А. Сарибоев шийпонларни шинам қилиш, оммавий-сиёсий ишларни жонлантиришга ваъда беради-ю, лекин сўзининг устидан чиқмайди. Унинг назарида булар иккинчи даражали ишлар эмиш.

Йўқ, далада тинимсиз меҳнат қилаётган пахтакор ва механизаторларнинг маиший турмушини яхшилаш, уларнинг унумли ишлаши ва маданий дам олиши учун зарур шароитларни яратиб бериш иккинчи даражали вазифа эмас. Аксинча, одамларга ғамхўр бўлиш, улар руҳини кўтариш, меҳнатга ҳавас уйғотиш, қалблардаги умид учқунларини алангалатиш ҳар бир хўжалик раҳбари, партия ходимининг шарафли бурчидир.

Оққўрғон райони пахтакорлари бу йил она-Ватан хирмонига 70 минг тонна «оқ олтин» армуғон этишдек улуғ мақсадни дилга жо этишган. Бу марра фақат дала шунқорларининг самарали меҳнати билан эгалланишини ҳар дақиқа ҳис этишимиз, пахтазорларда қаҳрамонлик намуналарини кўрсатаётган, зиммадаги юксак мажбуриятга яраша ҳосил тўплаётган ориятли вафодор кишиларга нисбатан ҳамиша ғамхўр ва меҳрибон бўлмоғимиз керак.

Ж. НОСИРОВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

ЧЕТ ЭЛЛАРДА

СОЦИАЛИЗМ МАМЛАКАТЛАРИДА

ОДЕР ДАРЁСИНИ ЎЗЛАШТИРИШ ПРОГРАММАСИ

ВАРШАВА. Одер дарёси ва унинг ҳавзасини комплекс ўзлаштириш юзасидан перспектив программаси ишлаб чиқилди. Шу программани ишлаб чиқишда Польша Халқ Республикасининг ўнлаб илмий-тадқиқот институтлари, мутахассислари қатнашди.

Бир миллион гектар экинзорга сув чиқариш дарёни тубдан қайта қуриш билан боғлангандир. Бу ерларда қишлоқ хўжалик маҳсулоти етиштириш ҳажми тахминан 70 процент кўпаяди.

Тўғон каскадини кўтариш, бошқа гидротехника иншоотлари қуриш ҳисобидан Одер дарёси чуқурлиги 2,5 метргача ошади, ҳар йили кемалар қатнови муддати 300—330 кунга етказилади. Бу эса Одер дарёси орқали ҳар йили 60 миллион тонна юк ташишга имкон беради.

Одерни комплекс ўзлаштириш программаси яна бир муҳим тадбирни назарда тутади: унинг соҳилларини меҳнаткашлар дам оладиган зонага айлантиришга қарор қилинди.

МОНГОЛ ХАЛҚИНИНГ БУЮК ҒАЛАБАСИ

УЛАН-БАТОР. Меҳнаткашлар сиҳат-саломатлигини мустаҳкамлаш тўғрисида давлатнинг қилаётган ғамхўрлиги туфайли Монголия Халқ Республикасида халқ ҳокимияти йиллари мобайнида аҳолининг умр кўриш муддати икки баравардан зиёд ошди. Республикада кўплаб касалхоналар, медицина пунктлари, амбулатория ва аптекалар қурилди. Ҳозир ҳар 10 минг аҳолига касалхоналарда 110 ўрин, 20 дан кўпроқ врач ва ўрта медицина маълумотли 70 ходим тўғри келади.

Халқ соғлиқни сақлаш давлат системасининг барпо этилиши Монголия халқининг жуда катта ғалабасидир. Совет Иттифоқининг берган қардошларча ёрдами шу системани барпо этиш ва ривожлантиришда ҳал қилувчи роль ўйнади. Совет мутахассислари даволаш муассасаларини барпо этиш ва миллий кадрлар тайёрлашда актив қатнашдилар.

БИРИНЧИ «ҚУЁШ» ҚУРИЛМАСИ

СОФИЯ. Болгариянинг Қора денгиз бўйларида қуёш энергияси билан ишлайдиган биринчи қурилма Мичурин шаҳри ёнида монтаж қилинди. Бу қурилма уй-рўзғор эҳтиёжлари учун сувни 80 градусгача иситиб беради.

Болгария олимлари энергияни тадқиқ қилиш ва унинг янги истиқболли манбаларини қидириб топиш билан актив шуғулланмоқдалар. Қуёш ва геотермал энергиядан фойдаланиш юзасидан Софияда ишлаб турган «Наполос» илмий ишлаб чиқиш лабораторияси ходимлари шиша пуфлайдиган печларнинг иссиқлик энергияси билан ишлайдиган энергетика қурилмаларини яратдилар. Улар Болгария ғоят бой бўлган иссиқ сув манбаларининг энергиясидан фойдаланиш технологиясини ишлаб чиқдилар.

ЧЕХОСЛОВАКИЯ КУРОРТЛАРИДА

ПРАГА. Чехословакия курортларида ёзги мавсум бошланди. Республикада Карлови — Вари ва Марианске — Лазне шифобахш сувлари билан бир қаторда яна 150 дан кўп минерал сув манбаларидан фойдаланилмоқда. Дам олувчилар учун санаторийлардан ташқари, Чехословакия касаба союзларининг дам олиш уйлари ва туристик базалари ҳам очилди. Бу йил бу ерларда меҳнаткашлар ва уларнинг оила аъзоларидан 2,5 миллион киши дам олади. Мамлакатда, шунингдек пионер лагерлари тармоқлари ҳам кенгаймоқда. Касаба союзлари шу лагерлар учун ҳар йили 750 миллион крон маблағ ажратади.

(ТАСС, 16 июнь).

ЯҚИН ВА ЎРТА ШАРҚ МАМЛАКАТЛАРИДА

КОБУЛ. Афғонистон Халқ демократик партияси Марказий Комитети ҳузуридаги ижтимоий фанлар институтининг партия кутубхонаси Афғонистон пойтахтида очилди. Кутубхонанинг китоб фондида 50 минг томга яқин асар бор.

Улар орасида марксизм-ленинизм классикларининг асарлари, КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. И. Брежневнинг, бошқа социалистик мамлакатлар партия ва ҳукумат раҳбарларининг китоблари, ижтимоий-сиёсий адабиёт бор.

Партия кутубхонасини вужудга келтиришда КПСС Марказий Комитети, ГБСП Марказий Комитети, БКП Марказий Комитети институтга ёрдам бердилар. Кутубхонани очишга бағишланган тантанали маросимда АХДП Марказий Комитетининг аъзолари, АХДП Марказий Комитети ҳузуридаги ижтимоий фанлар институтининг муаллимлари ва тингловчилари, Кобулнинг партия активлари, жамоатчилик вакиллари ҳозир бўлдилар.

ДАМАШҚ. Сурия пойтахтида Фаластин маданияти кунлари тугади. Бу кунлар фаластинлик араб халқининг ўз дахлсиз ҳуқуқлари учун курашини кучайтириш ва Исроил оккупация қилиб олган ерлардаги араб аҳолиси билан бирдамлик шиори остида ўтди. Маданият кунлари давомида фаластинлик шоир ва адиблар билан учрашувлар бўлди, халқ музикаси ансамбллари ўз санъатини намойиш қилди, фаластинлик кинематографиячилар яратган фильмлар кўрсатилди.

АНҚАРА. Истамбул саноат палатасининг кўргазма залида совет оптика маҳсулотларининг ихтисослаштирилган виставкаси очилди. Мамлакатимизнинг ташқи савдо бирлашмалари уюштирган виставкада Туркиядаги «Ураснафимпорт» фирмаси билан биргаликда фото ва кино аппаратлари, объективлар, дурбинлар, фото ашёлари, микроскоплар ва бошқа асбоб-ускуналар кўрсатилмоқда.

* * *

Истамбулда дунёдаги энг ёш пианиночи қизлардан бири яшаб турибди. Беш яшар Лалин Туна гарчи ҳали ўқиш ва ёзишни билмаса ҳам музика хотираси жуда яхши! У Бах, Шуман, Чайковский, Бетховен ва бошқа композиторларнинг асарларини ёдлаб олиб, Туркияда ҳам, бошқа мамлакатларда ҳам якка ўзи концертлар берди. Истеъдодли қизалоқнинг отаси қизидаги музикага ҳавас уч ёшидан бошланганини, орадан бир йил ўтгач биринчи бор тингловчилар ҳузурида музика чалиб берганини ҳикоя қилади.

ИСЛОМОБОД. Покистон юристлари мамлакатда иш кўраётган ҳарбий трибуналларни дарҳол тугатишни ва умумий сайлов ўтказишни талаб қилдилар. Шаҳар адвокатлари уюшмасининг бу ерда бўлиб ўтган фавқулодда мажлисида қабул қилинган резолюцияда конституцияга ҳарбий маъмурларнинг зўри билан қабул қилинган ғайри-қонуний тузатишлар бекор этилсин, деб талаб қилинади. Маълумки, бу тузатишлар Покистон граждан судларининг фаолиятини анча чеклайди, ҳарбий трибуналларга қўшимча ваколатлар беради, бу трибуналлардан ҳозирги режим бирон-бир қаршиликни бостириш учун кенг миқёсда фойдаланмоқда. Ҳукуматнинг мана шу тадбирларига қарши норозилик белгиси сифатида адвокатлар билан юристлар бир кунлик забастовка ўтказдилар.

ҚОҲИРА. Қадимий Миср усталарининг ноёб ижодий маҳсули — Фиръавн Тутанхамоннинг олтин ниқоби анчагина шикастланди. Миср матбуотининг хабар қилишича, қадимий Миср санъати дурдоналари Ғарбий Берлинда намойиш қилинган пайтда мутахассислар машҳур Миср ҳокими ниқобида учта чуқур дарз борлигини аниқладилар.

Шу муносабат билан МАР халқ мажлиси маданият ва туризм ишлари комиссияси барча машҳур асарларни Мисрга қайтариб келтиришни талаб қилди, деб ёзишмоқда газеталар.

АММОН. Иордания пойтахтидаги сиёсий сатира кўргазмаси уч кунгача очиқ турди. Кўргазмада саккиз араб мамлакати карикатурачиларининг ишлари қўйилган эди.

Арабларнинг манфаатларига зид бўлган Миср-Исроил — Америка тил бириктируви — кўргазманинг бош мавзуи деса бўлади. Ливандаги «Ас-Сафир» газетасида ишловчи фаластинлик машҳур карикатурачи Нажи Али шу мавзуга ўндан ортиқ плакат бағишлаган, суриялик рассом Али Фарзод ва Иордания рассоми Махмуд Содиқ чизган расмларда оккупация қилиб олинган араб ерларидаги фаластин аҳолисининг қисмати тасвирланган. Араб журналистлари федерацияси уюштирган кўргазма бошқа араб мамлакатларга «сафар» қилади. Бундан аввал виставка Байрут ва Дамашқда кўрсатилган эди.

(ТАСС, 16 июнь).

Адабиёт ва санъат

◆ ЕШ ТАЛАНТЛАРГА ОҚ ЙУЛ! ◆ ШОИРАНИНГ ЯНГИ КИТОБИ ◆ РАҚС ЖОЗИБАСИ ◆ ҚАРДОШЛАРИМИЗ ИЖОДИДАН ◆ ТАНИШИНГ: ХУШОВОЗ ХОНАНДА

ОҚ ЙЎЛ, НОДИРА!

Нодира Рашидова шеъриятимизнинг кейинги бўғинига мансуб шоираларимиздан бири. Нодирахон касбига кўра адабиётчи, оилавий муҳити эса шеърият билан бевосита боғлиқдир. Нодирахоннинг отаси қўшиқчи шоир ва олим — Ўткир Рашид.

У болалигиданоқ тоғаси, машҳур шоиримиз Усмон Носирнинг сатрларини мутолаа қилиб келади. Нодира Рашидова ўзбекча ва русча баббаравар иқтидор билан шеърлар битади. Унинг рус тилида эълон қилган шеърлари анчагина бор. Ҳозирги замон шеъриятининг сиру-асрорларидан хабардорлик, билимдонлик бу синглимизнинг шеърларини безаб туради. Аслида, Нодира Рашидова анча йиллардан буён вақтли матбуотда қатнашиб келади. Назаримда, Нодирахонга ҳозирги энг зарур тилак — ижодий активликдир. Ўйлаймизки, Нодирахон шеъриятнинг машаққатли йўлларида ҳормай-толмай меҳнат қилаверса, ижодий маҳоратини ошира борса ажойиб шоира қизларимиз сафида ўз муносиб ўрнини эгаллайди. Мен синглим Нодирахонга яна бир бор ижодий активлик ва камолот тилайман.

Абдулла ОРИПОВ,
Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофотининг лауреати.

«Средазкабель» ишлаб чиқариш бирлашмасининг Маданият саройида ўттиздан ортиқ тўгарак ташкил этилган. Уларда минг нафардан зиёд катталар ва болалар иштирок этишаётир. Суратда: Маданият саройининг ўзбек рақс ансамбли машғулот пайтида.

В. Молгачев фотоси.

ЎЙЛАР

Нилий осмон дилга бағишлар ҳузур.
Шу кенг фалак каби ёйиқ туйғулар.
Ранго—ранг камалак нақадар узун!
Рангларига ўхшар ўтилган кунлар.

Кошки ер юзинда ҳамма ерда кун
Камалак сингари порласа янграб;
Кошкийди умрнинг йўлларида тун
Ёруғ юлдузларга тўлса лаболаб.

Кошки тинч ухлолсам тинч Ватанимда
Қулоққа етмасдан гўдак йиғиси;
Кошкийди жарроҳлар инсон танидан
Асло териштмаса жанггоҳ белгисин;

Кошкийди тинимсиз кечаю кундуз
Таралса дилларга мафтункор куйлар;
Кошкийди жам бўлиб диллар бир юлдуз
Қуёшни акс эттирса ундаги ўйлар.

Кошкийди деймани... Биламан, бир кун
Бутун борлиқ узра мангу балқар бахт.
Шунда кўргум келур хаёллар ёркин,
Некбинлар сафида ўрнимни ҳар вақт.

СЕН БОРСАН-КИ...

Бахтим дедим—ахтардим уни,
Орзуларга тор келиб осмон.
Севги дедим—денгиз тўлқини
Каби келди, севдим беармон.

Қуёш дедим—интилдим унга,
Аямади мендан нурларин.
Орзу дедим—тўлди шуурга
Мен кечирган барча кунларим...

Сен борсан—ки Ватаним, онам—
Бахтим ҳам бор, севгим ҳам мангу.
Сен борсан—ки баҳордек кўркам
Ҳатто баргин тўккан аччиқ куз.

Ҳаётимда бари муҳайё,
Ушалмоқда дилдаги армон.
Сен борсан—ки қимматдир ҳаёт,
Сен борсанки, мен ҳам бор ҳар он.

Яна кўзим чексиз самода,
Неларга мен интизор ҳар зум?!
Номинг айтиб эсар шаббода—
Сен борсан—ки—абадий орзу!

Нодира **РАШИДОВА.**

ЖЎШҚИН ҚАЛБ ТАРОНАСИ

Бугунги шеъриятимиз ўзининг бадиий теранлиги ва кенг қамровлиги билан эътиборга сазовор. Ҳаётимизнинг деярли барча қирраларини қамраб олаяпти, турмушимизга дадил кириб, бугунги бунёдкор инсон образини ўзида акс эттираяпти. Унинг тараққиётини шоираларимиз ижодисиз, севимли шоирамиз Зулфиядан тортиб то Саида Зуннунова, Эътибор Охунова, Гулчеҳра Жўраева, Гулчеҳра Нуруллаева, Ойдин Ҳожиева, Ҳалима Худойбердиева, Нилуфар каби шоираларимизнинг шеъриятисиз тасаввур этиб бўлмайди. Бу шоиралар давримизнинг илғор намояндалари сифатида ўз асарларида халқ бахтини, унинг ғам-ташвишини, фикр-ўйларини, меҳнат ва турмуш маданиятини акс эттираяптилар, замин ва замон фарзанди бўлмиш инсон ҳақидаги юксак ғояларни тараннум этмоқдалар. Ана шундай шоиралардан бири—Ҳалима Худойбердиевадир. 60-йиллар охирларида адабиётга кириб келган шоиранинг шу пайтга қадар бир неча шеърий тўпламлари босилиб чиқди. Ҳалима Худойбердиева эндиликда ўз ўқувчиларига эга таниқли ижодкорлардан бири.

Яқинда шоиранинг «Лирика» сериясида яна бир янги шеърлар мажмуаси—«Иссиқ қор»ни Ғафур Ғулом номидаги Адабиёт ва санъат нашриёти чоп этди. Ҳалима Худойбердиева шеърларини ўқир эканмиз, унинг она юртига бўлган чексиз муҳаббатини, шоирлик бахтини, инсоний бурч ва вазифани, она Ерга ва унинг фарзанди деҳқонга ҳурматини, муҳаббат тароналарини, фарзандлик фахрини ва меҳнат сурури каби ҳислар ифодасини кўрамиз.

Таниқли адабиётшунос Иброҳим Ғафуров бир мақоласида шундай ёзади: «Бугунги ўзбек шеъриятида яна бир йўл ва усул тобора бақувват мавқега эга бўла бормоқда. Бу — муайян, майин—жарангдор, рангин образлар билан безанган, дардли ва латофатли, мусиқий жозибадор шеър йўлидирки, унда Ойдин Ҳожиева, Ҳалима Худойбердиева, Омон Матжон, Рауф Парфи сингари истеъдодли шоирларнинг фаол тийрак изланишлари, нафис ва туйғун овозлари адабиёт боғининг гўзал бир мавзусини файзу сурурга тўлдириб турибди. Бугунда бу шоирларнинг услублари шаклланиб етди. Уларнинг шеърларини мингларча шеърлар ичидан дарров ажратиб олса бўлади. Айниқса, Ҳалима Худойбердиеванинг шеърида ўзига хослик сезилиб туради, чунки у ўзи айтганидек «шунчаки» ёзмайди, шунчаки ёзишни ўлим ҳисоблайди.

Шунчаки ёзмоққа кўнгил
тўлмайди,
Шунчаки ёзмоққа бормайди
қўлим.
Шунчаки ёзганга чидаб
бўлмайди,
Шунчаки ёзмоқ бу —
шоирга ўлим.

Ҳа, шеър—олий туйғуларнинг тафаккурга айланган меваси экан, чинакам санъаткор бундай туйғуга лоқайд қарай олмайди. Бу масаланинг бир томони бўлса, иккинчи томони шоирлик бурчи, халқ олдидаги масъулият ижодкордан ҳамиша ўз ижодига талабчанликни эътироф этади. Улар шу масъулиятни ҳис этиб қўлига қалам оладилар. Ҳалима Худойбердиева ҳам худди шундай ижодкорлардан. Шунинг учун ҳам «шунчаки ёзиш» билан келиша олмайди.

ТАҚРИЗ

Шоирани деҳқоннинг оғир ва гаштли меҳнати завқлантиради, у қишлоқ аҳлига, деҳқон меҳнатига чексиз муҳаббат билан қарайди. Унинг меҳнатини қўшиқ ва шеърга қиёслайди. Ҳ. Худойбердиеванинг ўзига хос овози ана шу қишлоқ ҳаёти мавзуида битилган шеърларида айниқса яққол кўринади.

Муаллиф шу юрт, шу тупроқ куйчиси бўлганидан фахрланади. У қалами синишидан, тафаккур қудрати толишидан, бардоши етмай қолишидан чўчимайди, у — деҳқон қизи: қўлда кетмони билан ер чопиб, тер тўкиб, ризқ-рўз яратиб, қайта шеър бошлайди, яъни «чинакам ер шоири» бўлади энди.

Дафтар бўлур бир кун
келиб жон сингар шу ер,
Дириллаган кўк майсалар—
янги ёзган шеър.
Гарчанд, гоҳ дам
«синдимми» деб кўзим
ёшлайман.
Ўчлик билан кетмонимда
ёза бошлайман.
Езаман мен, ернинг оҳи
тина боради,
Сочган уруғларим қийғос
уна боради...

Шоиранинг «Гуноҳ» номли шеъри ҳар бир инсоннинг жамият олдидаги бурчи ва вазифаси ҳақида. Ҳали инсон зулм ва зўравонликдан «кўзга ёш олар экан», ҳали ерда уруш деган фалокат бор экан, ҳали курранизда макру қабоҳат бош кўтарар экан, биз ўзимизни бегуноҳ деб ҳисоблай олмаймиз. Яъни шоира: бизнинг бурчимиз — зулм ва жаҳолатга қарши аёвсиз курашишдир деган ғояни илгари суради.

Тўпламга бундан ташқари шоиранинг муҳаббат, табиат ва ота-онага бўлган чексиз меҳр, оддий инсонийлик ва инсоннинг қадр-қиммати, шоирлик ва фарзандлик бурчи ва масъулияти ҳақидаги шеърлари киритилган.

Шоиранинг муҳаббат ҳақидаги шеърларида сиз маҳбубанинг мағрурона, аммо армонли ва пок севгисидан ғоят таъсирланасиз. Уларда Пушкин шеъриятининг руҳи, рус классик шеъриятидаги фикрларнинг кескин талқини каби анъаналар таъсири сезилиб туради.

Шоира шоирлик масъулияти ҳақида мана нима дейди:

Гоҳ «эҳ менга нима»
дерсан
Қўл силтаб нур-зиёга.
Аммо юрак, сен—шоирсан,
Сен — масъулсан дунёга.

Ўзини дунёга масъул сезган шоира ҳаётда учраб турувчи турли камчиликларга, пасткашликларга бепарво қараб тураолмайди. Дунёда шундай кишилар ҳам борки, улар ўз лаёқатлари билан ҳеч нарсага арзимасалар ҳам масъул жойларни қандайдир йўллар билан эгаллаб оладилар. Улар дунё ташвишидан, халқ орзу-ўйларидан, унинг дардидан бехабар, «дунёни сув босса тўпиғига чиқмайди»:

Одамлар бор кенгми,
торми кетар жойлашиб,
Суқилишиб
кимларнингдир ҳақли
жойига.
Кейин дунё дарёлари
кетмасми тошиб,
Ухлар улар сув
теккизмай ҳатто пойига...

Ҳар бир яратилган асар халқ ҳаётини, кундалик турмушимизнинг муҳим бўлган масалаларини, кишиларнинг орзу-ўйларини, ҳис-туйғуларини ҳаққоний акс эттирар экан, бу асар одамлар қалбига етиб борса — шоир ўзини бахтли деб билади. Ҳ. Худойбердиева ҳам худди шу ҳақда ўйлайди: «...Турли образ, турли кўринишларда куюниб, суюнишларимнинг боиси битта: у ҳам бўлса дунёга бир марта келадиган буюк Инсоннинг қайтарилмас кунги кечинмаларини қоғозга туширишдир».

Ҳа, шоиранинг янги китоби унинг куюнчаклигининг самарасидир.

Дилором АБДУРАҲМОНОВА,
ЎзССР ФА Тил ва адабиёт институтининг ходими.

ОЛИМЖОН ОЛИМПИАДАГА БОРАДИ

Спорт тарихида унутилмас воқеа бўлиб қоладиган XXII Олимпиа ўйинлари байроғи кўтариладиган кун тобора яқинлашмоқда. Олимпиаданинг маданий программаси эса барвақтроқ бошланади. Бу программа ранг-баранг ва жуда қизиқарли қилиб тузилган.

Олимпиада кунлари республикамизнинг бир қатор санъат коллективлари ҳам спортчилар хизматида бўлади. Қашқадарё областининг «Шодиёна», Сирдарё областининг «Ешлик», Наманган областининг «Наманган гуллари», Сурхондарёнинг «Райҳон», Андижоннинг «Чашма», Самарқанднинг «Ҳосил», Бухоро областининг «Лола», Жиззахнинг «Чўлқувар», шунингдек Тошкент областининг «Дўстлик тароналари», «Ҳилола» ва бошқа бир қатор ансамбллари ўз куй ва қўшиқлари билан олимпиада иштирокчиларини хушнуд этиш ниятидалар.

«Ҳилола» ашула ва рақс ансамблининг хушвоз хонандаси Олимжон Орифжонов ўзининг энг яхши қўшиқларидан жамлаган гулдастасини Олимпиада иштирокчиларига ҳадя этиш ниятидадир. Қуйида биз ана шу қўшиқ шайдоси ҳақида ҳикоя қиламиз.

ҚЎШИҚ парвоз этади. Унинг дилрабо оҳанги юракларда нозик ҳис-туйғулар уйғотади. Айниқса элга манзур бўлган қўшиқнинг парвози сарбаланд!

...Мана, сукунатга чўмган залда қўшиқ янграяпти. Ижрочи дилдан куйлаяпти. Унга тикилган юзлаб нигоҳларга пок севгидан, бахтли ҳаёт ва серзавқ ёшликдан сўзламоқда.

Олимжон мактабда ўқиб юрган кезларидаёқ қўшиққа меҳр қўйган эди. Кўрикконкурсларда Ватан, партия ҳақидаги қўшиқларни маҳорат билан ижро этиб, устозларининг олқишига сазовор бўла бошлади. Санъаткор бўлиб етишиш Олимжоннинг ширин орзуси бўлиб қолди.

Шу орзу уни Наманган шаҳридаги Гоголь номли маданият уйи қошидаги ашула ва рақс ансамблига етаклади. Бу ерда у хонандалар Ваҳобжон Абдуллаев ва Мамасиддиқ Азизовлардан санъат сирларини ўргана бошлади.

Олимжоннинг санъатга бўлган қизиқишини сезган музика раҳбари Ваҳобжон Абдуллаев ёш санъаткорга умид билан янги қўшиқлар ўргата бошлади. Олимжоннинг овозидаги майинлик, характеридаги камтарлик, босиқликни кўрган устози севиниб кетарди. Шу йиллари у «Партияга шарафлар бўлсин», «Азиз Ватаним» қўшиқларини ўрганди.

1964 йили Олимжон ҳарбий хизматга чақирилди. У хизмат вақтида ҳам торидан ажралмади. Дам олиш соатларида, байрамларда солдат тенгдошларини қўшиқлари билан хушнуд этди. О. Орифжонов устоз санъаткорлар қўшиқларини тинглар экан, маҳорат билан, кишилар қалбига етиб борувчи қўшиқларни куйлаш учун ўқиш, изланиш кераклигини жуда яхши биларди. Шунинг учун ҳам 1969 йили у ҳарбий хизматни тугатиб, Тошкент маданий-оқартув техникумида ўқий бошлади.

— Студентлик йиллари қувончларга бой бўлар экан, — ҳикоя қилади Олимжон, — техникумда ўқиб юрган кезларимда янги қўшиқлар ўргандим. Тез-тез пахтакорлар, ишчилар ҳузурида бўлиб, уларга манзур бўладиган қўшиқлар айтишга интилдим. 1976 йилдан бошлаб «Ҳилола» ашула ва рақс ансамблида иштирок эта бошладим.

Ансамблнинг солисти сифатида кенг томошабинларга танила бошлаган Олимжон учун 1977 йил оламолам қувончлар келтирди. Шу йили ёш ижрочилар Польша Халқ Республикасида гастроль сафарида бўлдилар.

— Польшалик қардошларимиз ўзбек куй, қўшиқ ва рақсларини катта қизиқиш билан томоша қилдилар, — дейди ансамбль бадиий раҳбари Исмоилжон Исроилов,— айниқса, О. Орифжоновнинг Эътибор Охунова шеъри билан айтиладиган «Табассум» қўшиғи барчага манзур бўлди. Томошабинларнинг давомли қарсаклари ёш умидли ижрочимизнинг маҳоратига берилган юксак баҳо эди. Айни кунларда Олимжон ўзининг лирик қўшиқлари билан репертуаримизни бойитяпти.

Ижрочи ҳар бир қўшиқ устида жиддий изланади. Унга қайта-қайта сайқал беради. У классик қўшиқлардан «Ушшоқ», «Муножот», Ҳайдар Яхёевнинг «Куйлар», Назарматнинг «Раъно» қўшиқларини маҳорат, ўзига хос ва алоҳида жозиба билан ижро этмоқда.

— 1978 йили, — дейди Олимжон, — Германия Федератив Республикасида бўлдик. Бу ерда мен болалик йилларимдан севиб куйлаб келган Акмал Пўлатнинг «Азиз Ватаним» қўшиғини айтдим. Залда бизнинг ватандошларимиз ҳам бор эди. Уларнинг кўзларидаги соғинч ёшларини кўриб, мен ўз Ватанимда яшаб, ижод қилиб камол топаётганимдан фахрланиб кетдим ва янги қўшиқлар ўрганиб, уларда она-юртимни, элимни мадҳ этиш энг олий бурч эканлигини яна бир бор ҳис этдим.

Олимжон шу кунларда янги қўшиқлар ўрганиш билан банд. Чунки у «Ҳилола» ансамбли иштирокчиси сифатида Москва Олимпиадасига таклиф қилинган.

А. НОСИРОВА.

ОХИРГИ ПАПИРОС

ҲИКОЯ

Собир ОЗОРИЙ

УЛАР Карпат тоғларининг этагида бир-бирига суяниб ухлашганди, уйғонишса қор ичида чуқурлар кўришди. Улар тоғнинг нариги томонига ўтишлари керак. Автоматларини елкаларига осиб, чўнтакларидан қотиб қолган нон ушоқларини олиб, секин-секин чайнашди. Карим ҳам чўнтагини кавлади ва эзилган қоғоз варағини топди. Варақни ёзди — ротанинг рўйҳати экан. Ғамли ҳолда ўқий бошлади: «Старший лейтенант Петров — йўқ. Лейтенант Салимхонов — йўқ. Сержант Соколов — йўқ...» Ўртоқларидан бири рўйҳатни унинг қўлидан олди.

— Ўлганларнинг руҳини хафа қилма, худо раҳмат қилсин уларни,— деди,— кел, саломат қолганларни чақирайлик.— Ғамли кўзлар рўйҳатга тикилди.

— Старшина — бухгалтер Карим!

Ротада ҳамманинг фамилиясини айтиб чақиришарди. Старшинани эса оддийгина қилиб «бухгалтер Карим» дейишарди. Чунки у армияга келмасдан олдин колхозда бухгалтер бўлиб ишлаганди. Энди бўлса, номини чақиришлари билан тўпиғини бир-бирига уриб тикка турди:

— Шу ердаман!

— Сержант Ализода!

Учинчи аскар қаттиқ ярадор эди. Боғланган сўл оёғи ёғочдек қотиб қолган. Икки қўли билан ўртоқлари елкасига таяниб зўрба-зўр турарди. У секингина жавоб берди:

— Шу ердаман.

Рўйҳатни ўқиётган аскар ўз унвонини унутгандек, елкасига бир қараб олди-да оҳиста:

— Старший сержант Иванов! —деди. Кейин у ҳам этикларини шақиллатиб қўшимча қилди,— мен ҳам шу ердаман. Уруш тамом бўляпти, бошқаларнинг ўғиллари генерал бўлишди, биз бўлсак ҳали ҳам сержантлармиз...

Бухгалтер Карим унинг сўзини бўлди.

— Унвон ҳеч нарса эмас. Соғлиқ бўлсин, қуролларни ерга қўйайлик, мана шу аканг чўтни қўлига олиб ҳисоблаб исбот этсинки, биз генералдек бўлмасак ҳам, полковникдек иш олиб боряпмиз.— Кулишди. Суҳбат ўзгарди.— Иванов, рота неча взводдан иборат?

— Уч.

— Биз неча кишимиз?

— Уч.

— Демак, рота жам.

— Ҳа-ҳа, ўз жойида. Албатта ўрнида. Чиндан ҳам ўз ўрнида. Ким билади, кўп одамларимиз балким саломатдир?..

Батальон кечаси жангда қатнашганди. Қочаётган душманни қувишарди. Иванов ҳушини йўқотди, Ализода оғир яраланди, Карим эса булар билан бирга қолди.

Иванов қўлини чўнтагига солди, аммо қўлига ҳеч вақо илинмади, ранги ўчди.

— Жуда папирос чекким келяпти,— деди у.

Ализода ҳам чуқур хўрсинди.

— Менинг ҳам чекким келяпти. Тамаки ҳидини соғиндим.

Бухгалтер Карим шинелининг, сўнгра эса пахталигининг ёқасини ечди, ички чўнтагидан кичкина халтача олди. Халтачанинг боғини авайлаб ечди. Майда тамакини ўртоқларига кўрсатди.

— Шугинани оғир кунимиз учун сақлагандим.

Ивановнинг юзи ёришди.

— Бундан ҳам оғир кун бўладими?! Бу ёққа бер.

— Тўхта, ҳисоблаб кўрайлик, неча чимдим экан.

Бухгалтер Карим битта папирос ўраб, қолган махоркани газета сатҳига тўкди: бир ўрамлик қолибди. Шунда у буд-шудидан ажралган бечорадек гапирди:

— Бори иккита экан.

— Йўғ-е?— Ализода бошини кўтариб унинг кафтига қарамоқчи бўлди. Лекин яраланган оёғи қалтираб кетди, жон ҳолатда Ивановга ёпишиб олди. Иванов бухгалтерга ёлборди.

— Тезроқ биттасини ёндир, чекайлик, юрагим ҳовлиқиб кетди.

—Бас қилсангчи, меники ҳовлиқмаяптими? Сеникидан ҳам баттар.— Бухгалтер Карим бир чимдим махоркани халтачага солиб, ички чўнтагига беркитди. Кейин ўралганини ёндириб Ивановга берди, Иванов эса Ализодага узатди.

— Ол, олдин сен чек,— деди у.

Ализода кулди.

— Бухгалтер ҳамма ерда ҳам бухгалтер экан-да.

Карим тамаки халтачадан газета парчаларини чиқарди. Оғир тин олди...

— Уҳ, яна ярамга туз сепдинг, укажон. Бутун бир қишлоқ, қишлоқ эмас ҳатто район танирди мендек акангни. Колхознинг бир чўпига ҳам хиёнат қилмаслигимни билишарди. Ҳар бир нарса саноқли ёнғоқдек ўз жойида турарди... Ҳаммасини оғзидан она сути аримаган бир қизчага топшириб келдим, худо билади ҳозир...

Ивановнинг ҳафсаласи пир бўлди.

— Тез бўлсангчи, юрагимни сиқиб юбординг.

— Шошма, укажон, шошма. Аввало текшириб кўришимиз керак, бюджетимиз қанча, кейин шунга қараб иш тутамиз. Қизиққонлик қилиб ҳаммасини бирданига чекиб қўйиб, кейин жиғибийрон бўлиб юрмайлик. Қўшинга етгунча умидимиз шундан.

— Йўқ, сен чек.

Бухгалтер Каримнинг жаҳли чиқди.

— Эй, тез бўлинглар, бекорга ёниб кетяпти.

Ализода папиросни тортганда Каримнинг кўзлари қинидан чиқиб кетай деди.

— Укажон, бу нима қилганинг, папироснинг жонини олдинг-ку!

Ализода оғзидаги тутуннинг зое кетишидан чўчиб, чурқ этмади, бошини қимирлатди, қўлини олдинга узатди. Иванов папиросни олиб шошилинч лабига тутди. Иштаҳа билан тортди.

Навбат Каримга келгунча бир йил ўтиб кетгандек бўлди. Қўли титраб папиросни оғзига теккизди, худди жазирамада сув ичгандек бўлди. Бир зумда ҳаммаси жимиб қолишди.

— Маза,— деди Иванов орқаси билан қорга чўзиларкан, — худди яна Урал чўлларидаман: ер ҳайдаб чарчаб турибман, тракторни тўхтатиб, чайланинг тагида чўзилиб папирос чекиб ётгандекман. Атрофга қаранглар: бу танк, тўплар ва самолётлар трактор бўлади. Уларни заводга обориб эритишса-да, трактор ясашиб Ивановга беришса. Сўнгра «эй, Иванов, мана энди бу чўлларни шудгор қил!» дейишса. Мен кечаю-кундуз тиним билмай ўнгга-сўлга югурсам... Биласизми, кечаси ер ҳайдашнинг ўзгача гашти бўлади... Кейин бориб Мариямнинг қўйнига кирсам... Эҳ... Лаънатлар бўлсин бу урушни бошлаганларга.

— Мен бўлсам йиллик ҳисобот тайёрлаётган бўлардим. Бухгалтер Каримнинг чўти ҳозир шақира-шуқур ишларди... Ҳисоб-китоб тамом бўлган кун мен учун байрамга айланарди. Уйга етишим билан хотинчамга «Қани, бир яхшилаб жўжа палов пиширчи!» дердим... Азиз бошингиз ҳаққи, бизнинг хотин шундай палов пиширардики, еб тўймасдингиз...

Ализода кўзларини юмиб ўртоқларига қулоқ соларди. Аслида эса ҳеч нарса эшитмасди. Яна оёғи зирқирарди, ётган ерида боши айланарди, Иванов уни чақирди:

— Бу ёққа қара, Ализода.— Ализода кўзларини очиб, тирсагига тиралди.— Сен қалам аҳлисан-а? Ёзувчимисан, йўқми?

— Айтишларига қараганда...

— Шу кунлардаги бизнинг аҳволимизни кўряпсанми, йўқми?

— Кўряпганга ўхшайман.

— Унутма қардош, бу кунларни, ўзингни ҳам, ҳаммасини қаламга ол.

Иванов деди:

— Қаршидаги чўлни, ёни билан ағдарилиб тутин чиқаётган танкни, абжақ тўпларни, симёғочдек ерга санчилган самолёт қанотларини кўздан кечирдим... Болакайлар кетдик, вақт ўтиб бораяпти, қўшиндан узоқлашиб қолмайлик, тағин.

Икки киши Ализодани қўлтиқлашиб мадорсиз ҳолда тоққа тирмашишди.

Миномёт замбараклари тоғ сийнасини ўйиб, чуқурлар ҳосил қилганди. Қор соврилиб шу чуқурларга тўлган, ҳамроҳлар бот-бот шу чуқурларга тушиб кетишарди. Кейин силкинишиб, қўллари билан қорни пайпаслаб зўрға чиқишарди.

— Тўхтанглар бошқа қимирлолмайман, — деди Ализода. Улар қўлларини бўшатишлари билан у чалқанча йиқилди, — оҳ, қор қандай салқин, қандай юмшоқ... Шу ерда ухласам. Йигитлар бир сўзим бор, амал қиласизларми?

Иккалови бирданига:

— Нима гап, айт,— дейишди.

[Давоми бор].

В. И. Ленин Марказий музейининг Тошкентдаги филиалида бу йил доҳий ҳаёти ва фаолияти билан боғлиқ экспозициялар кенгайтирилди. Суратда: музей залларидан бирида.

И. Глауберзон фотоси.

МУСОБАҚАЛАР, УЧРАШУВЛАР

ТЕРМА КОМАНДА ҒАЛАБАСИ

Олимпиадага тараддуд кўраётган совет футболчилари ўтган дам олиш куни Рио-Де-Жанейрода жаҳоннинг уч марта чемпиони Бразилия терма командаси билан халқаро ўртоқлик учрашувини ўтказишди. Кўпсонли футбол мухлислари командамиз сафарда 2:1 ҳисобида устун келганлиги ҳақидаги хабарни эшитиб, ниҳоятда мамнун бўлишди. Бу ютуқ футболчиларимизга ҳам бўлажак мусобақаларда руҳий мадад беришига ишонамиз.

Бугун эса мамлакат чемпионати 12 тур ўйинлари бошланади. Олмаота, Боку, Москва шаҳарларида 4 та учрашув бўлади. «Пахтакор» эртага Ростов армиячиларини қабул қилади. Шу турнинг асосий ўйини Тбилисида бўлади. Бу ерда икки пешқадам маҳаллий динамочилар билан пойтахтнинг «Спартак» командаси учрашади.

●

ИККИНЧИ ЛИГАДА

Иккинчи лига вакиллари ўртасида бўлиб ўтган навбатдаги тур учрашувларида қуйидаги натижалар қайд этилди: «Соҳибкор» — «Янгиер» — 2:0, «Шаҳрихончи» — «Ҳисор» — 3:3, «Хўжанд» — «Қаршистрой» — 0:1, «Пахтачи» — «Динамо» — 1:2, «Наримоновчи» — «Хоразм» — 0:1, «Бухоро» — «Хива» — 1:0, «Пахтакор» — «Нефтяник» — 1:4, «Зарафшон» — «Автомобилист» —3:0.

Фарғонанинг «Нефтяник» командаси биринчи давранинг якунловчи икки тури олдидан 28 очко билан пешқадамлик қилмоқда. Самарқанд динамочилари 25 очко билан иккинчи ўринда боришмоқда. «Хоразм» командаси учинчи ўринни эгаллаб турибди.

●

СОБИР РЎЗИЕВНИНГ ОЛТИН МЕДАЛИ

Марказий армия спорт клуби футбол — енгил атлетика комплексида қиличбозларнинг чемпионати давом этмоқда. Тошкентлик халқаро классдаги спорт мастери Собир Рўзиев рапирачиларнинг шахсий беллашувларида биринчи кун минсклик В. Лапицкийга ютқазиб қўйган бўлсада, кейинги учрашувларни кўтаринки руҳда ўтказиб, барчасида ғолиб келди ва биринчи ўринни эгаллаб, олтин медаль эгаси бўлди. Бу муваффақият билан тошкентлик қиличбоз мамлакат терма командаси сафида Олимпиадада қатнашишга асосий номзодлардан бири эканлигини яна бир карра исботлади.

ҲАР ТЎҒРИДА

ТЕЛЕФОННИНГ 1001 ҲУНАРИ

БОЛГАРИЯДА хилма-хил ахборот хизматларига бир йилда 26 миллион марта телефон орқали мурожаат қилишади. Бундай хизматлар сони 20 дан ортиқ.

Айтайлик, кишилар 12 миллион марта соат неча бўлганлигини телефон қилиб сўраб билиб оладилар. Бир миллионга яқин киши энг сўнгги спорт янгиликларидан телефон орқали хабардор бўлиб туради.

Болгария телевидениесининг навбатдаги программаси қандай? Китоб магазинларида қандай янги адабиётлар бор? Бу саволларга ҳам телефон жавоб беради. Шундай бир телефон номери борки, уни териб, бемалол эртак тинглаш мумкин.

ЭНГ ҚУЛАЙ

ҲОЗИРГИ вақтда Италияда велосипед пойгаларида қатнашишни ўзига касб қилиб олган 113 киши рўйхатга олинган.

Мамлакатда 61370 дан зиёд велосипедчи бўлиб, жаъми велосипедлар сони эса 15 миллиондан ортиқдир. Фақат 1978 йилдагина маҳаллий бозорларга икки миллион велосипед чиқарилди. 1970 йилга нисбатан бундай қулай транспорт 62 процент кўпайди.

ТЕМИР ЙЎЛГА ҚАЙТИШ

АҚШда бензин танқислиги ҳамда кўплаб йўловчи сиғадиган «ДС-10» самолётларининг ички ҳаво йўлларида учиши ман этилгач, йўловчилар темир йўл транспортига умид боғлашяпти.

Биргина мисол. Хусусий «Аметрак» темир йўл агентлиги илгари бир ҳафта давомида 350 минг билет сотарди. Ҳозирда эса икки миллионта билет жон деб ҳарид қилинмоқда.

Чикаго — Калифорния темир йўли поездларида қатнаш учун эса вагонлардаги жойларга уч ой бурун броня сотилмоқда. АҚШнинг бу икки йирик савдо-саноат маркази ораси поездда икки кунлик масофа, холос.

БИР ХАТ ИЗИДАН

ҚАДР-ҚИММАТ ШУ БЎЛДИМИ?

Ҳурматли редакция! Ёшим 87 да. Ўзим эсимни танибманки шу колхозда ишлаб келдим. Бригадирлик, мироблик қилдим. Пенсиядаман, шукур, рўзғорим бут, тўқман. Аммо еган-ичганим татимайди, дилим шикаста. Ҳаётим нотинч. Билмадим, тақдирми, ўғлим Одилнинг пешонаси шўр эканми...

1973 йил ўғлимни яхши ният, орзу-ҳавас билан уйладик. «Тотув яшанглар, қўша қаринглар», деб фотиҳа бердик.

Орадан бир ой ҳам ўтмай эр-хотин орасида тез-тез жанжал чиқа бошлади. Келиним Муҳайёхон ўғлимни ҳақорат қилар, гоҳида биз чол-кампирнинг ҳам дилимизга озор етказарди. Насиҳат қилдик, инсоф тиладик, бўлмади. Эркинроқ яшасин, деб уй-рўзғорини бўлак қилиб қўйдик. Бузоғи билан бир сигир, яна бир ғунажин, иккита қўй ажратиб бердик. Туёқларни сотиб уй қуринглар, дедим. Янги иморатга кўчиб ҳам киришди. Минг афсус, уйларида тинчлик, осойишталик бўлмади. Одил тишини тишига қўйиб чидади, чунки икки ўғил — Мираҳмат билан Ёқублар бор эди. Одил «Жонимдан тўйдим, бошимни олиб чиқиб кетаман», деганда ҳам мен кўнмадим. Муҳайё билан туришга мажбур қилдим. Учинчи бола Музаффар ҳам туғилди. Лекин тотувлик йўқ. Келин ҳаддидан ошгандан-ошиб борди. Эрини бездирди. Ниҳоят Одил уйи, рўзғори — ҳаммасини қолдириб қуруқ бўйи чиқиб кетди.

Ўғлимку, тинчини кўзлаб кетди. Аммо менинг аҳволим оғирлашди. Муҳайёхон мен ажратиб берган ер, Одил қурган уйда яшарди. Ён қўшни эмасми, кунига жанжал. Болаларни уради, йиғлатади. «Невараларимни урма», десам менга ўшқиради. Болаларга ачинаман. Чунки уларни кампирим билан ўстирганмиз.

Қариган чоғимда оғир кунга қолдим. Бир келиб ҳолимдан хабар олсаларингиз. Муҳайёхоннинг ножўя ҳатти-ҳаракатини тушунтириб насиҳат қилсаларингиз. Шояд инсофга келса. Ахир одам дунёга бир марта келади-ку! Қани энди мен ҳам ўғил, келин, набиралар бағрида қолган умримни ширинликда кечирсам...

Салом билан Жалил ИСЛОМОВ,
Калинин район Куйбишев номли колхоз ветерани.

* * *

Куйбишев номли колхозга элтадиган кўча бошида икки кексароқ аёл гаплашиб туришарди. «Булар ҳойнаҳой Жалил отани танишса керак. Қаерда туришини ҳам билишар» деган уй билан улардан:

— Жалил отани биласизларми, уйлари қайси томонда, — сўрайман.

Отахоннинг хати изидан Муҳайё хонадонига яқинлашарканман ўйлайман: «Қандай аёл экан у?» Жалил отанинг уйига етмасданоқ дастлаб кўрган кишим колхоз партия ташкилотининг секретари Убайдулла Мирзажонов бўлди. Воқеадан хабардор экан. Отанинг келини Муҳайё Исломованинг қишлоқ Совети, район ижроия комитетига ёзган шикоятлари бўйича текшириш ўтказишганлигини айтди. Сўз орасида:

— Э, жуда беандиша, тили аччиқ-да, Муҳайёнинг, — деди.

Колхоз вакили билан Жалил отанинг уйига бордик. Иккига бўлинган ҳовли. Бир тарафда баланд иморат. Муҳайёнинг уйи, иккинчи томонда пасттакина, эски, пахса деворли Жалил отанинг уйи. (Муҳайёнинг талаби билан отанинг еридан 0,03 га ер ҳам ажратиб берилибди).

Новчадан келган, озғин, оппоқ соқолли мўйсафид ташвиш тоши эзиб ташлаган қаддини букиб ўтирарди.

Редакцияга йўллаган аризасига мувофиқ келганлигимизни айтгандик, аввал кўз ёши қилиб олди.

— Сизларга айтсам, калтак зарби битар-у, сўз жароҳати битмас экан. Алам ситамларга чидолмай, газетага хат битдим. Умримда бировга икки энлик нома ёзмагандим. Айбга буюрманглар, мажбур бўлдим. Тўйиб кетганимдан ёздим.

Отахон ҳорғин узоқ сўзлади. Ичидагини тўкиб солди. Юрагини бўшатиб олди. Унинг ҳар бир сўзини дил дафтарига ёзиб борардим... Мана энди шу дафтарни варақлаб сизларга ўқиб бермоқчиман, муҳтарам газетхон.

Шундай қилиб Муҳайё Одил билан муросаси келишмай ажралди. Одил фарзандлари учун нафақа юбориб туради. Аммо ўзи келолмайди. Гоҳида отасини кўргани тунлари яширинча келса ҳам, Муҳайё жанжал кўтаради. Табаррук қарияга ўшқиради: «Яраштириб қўй». Жалил ота ҳам анча бор ўғлини мажбур қилиб уйига олиб кириб қўйди. Лекин Одил ярашишни ҳоҳламади. Чунки юрак муз. Заррача меҳри қолмаган. У ҳақоратлар гирдобида қуюндек учиб кетган. Хотини томонидан кўтарилган болта-пичоқлар ҳам фойда бермади. Андиша, ҳурмат ва иффатни хотин тепкилаб ташлаган.

Ота тарки дунё қилмоқчи бўлди. Лекин 90 ни урай деб қолган мўйсафид қаерга ҳам борарди.

Мана, ниҳоят қаршимизда Муҳайё. Ҳамроҳим унга ер ажратиб берилганлиги ҳақидаги қоғозни узатди.

— Йўқ. Мен бунга рози масман. Нега энди ер менинг номимга эмас. Ўғлимга бўлар экан!

— Ахир ота ўз жойини набираларига тортиқ қиляпти. Тушунтирмоқчи бўлди колхоз вакили.

— Йўқ. Менга, менга тегиши керак, жой! — Ўшқиради, Муҳайё.

Ҳайхот! Она ўз фарзандига бир қарич ерни раво кўрмаса, унга чанг солса... Ана меҳру, ана шафқат.

Кўнгилни ғаш қиладиган, кишини қаттиқ афсуслантирадиган вазият туғилди. Муҳайё ана шу қўпол муомаласи, ўйламай-нетмай гапириши билан ўзидан ҳаммани безитгани очиқ-ойдин кўриниб турарди.

У зўр бериб эри, қайнатасини айблашга уринарди. Ўзидан ҳам ўтганлигини эса мутлақо тан олгиси келмасди. Колхоз правлениеси, партия ташкилоти томонидан унинг шикояти инобатга олиниб, нима талаб қилган бўлса, ҳаммаси бажо келтирилган. Муҳайёнинг алоҳида уй-жойи, томорқаси бор. Эридан нафақа олади. Юзаки ёндошганда шу билан масала ҳал. Бу мақолани ёзмаслик ҳам мумкин эди. Бироқ асосий масала ҳал бўлгани йўқ. Оила тўзиб кетган. Уч фарзанд тирик етим. 87 ёшли мўйсафид изтиробда. Оила, меҳр-оқибат, андиша ва инсоф қани? Ниятимиз холис, оила тикланса деймиз.

Муҳайё, наҳотки ўз қадринг, ҳаётда тутган ўрнингни билмасанг! Ахир сен ҳам дунёга умид билан келгансан. Сенинг аёллик бурчинг хонадонни вайрон эмас, обод қилишга, фарзандларни авайлаб, ардоқлаб ўстиришга ундамайдими? Атрофингга боқ. Не-не бахтиёр оилалар...

«Бир кун жанжал чиққан уйдан қирқ кунлик барака учади» дейди, доно халқимиз. Лекин бундай яшаш, ноаҳиллик умрнинг ҳам баракасини учириши мумкин.

Ғишт қолипдан кўчгач, ёзилган шикоятномалар, арзи-додлар фойда бермади. Одил оилага қайтмади. Чунки мажбурият, зўрлашни тан олмайдиган юрак қонуни устун келди. Тўғри, уч бола тақдирини ўйламаган, кекса отасининг бошига ғовға орттириб, ўз жонининг тинчини кўзлаб кетган Одил Исломовнинг ҳам қилмишини оқламаймиз.

Икки ёшнинг енгилтаглиги туфайли отага жабр бўлди, отага! У ҳамон интизор, ўғлининг рўзғори бузилганидан кўнгли вайрона, тирик жон экан, ҳамон умид қилади. Қорнига эмас, қадрига йиғлайди...

Дарҳақиқат, падарнинг қадр-қиммати шу бўлдими?

Ф. УСМОНОВА.

Тошкентдаги Охунбобоев номли шаҳар маданият уйи қошидаги тикувчилик курсининг ўқитувчиси Раъно Орипова ўз касбини пухта билган мутахассислардан ҳисобланади. Суратда: Р. Орипова (чапдан) ўқувчилари билан машғулот ўтказмоқда.

Э. Муҳамедов фотоси.

ЁЗ СОЗ ЎТСИН

СУВДА ЭҲТИЁТ БЎЛИНГ

ҚУВНОҚ пионер ёзи бошланди. Завод ва фабрикалар, қурилиш ва муассасалар, колхоз ва совхозлар ишчи-хизматчиларининг фарзандлари ёз гаштини суришмоқда. Маълумки, кўпгина пионер лагерлари, дам олиш уйлари катта ёки кичик сув ҳавзаларининг ён бағирларига жойлашган. Ёш дўстларимиз моторли ва эшкакли қайиқларда сайрга чиқишади. Дарё ва кўл сувларида чўмиладилар. Чўмилиш вақтида бахтсиз ҳодисаларнинг олдини олиш учун пионер лагерларининг бошлиқлари ва дам олувчилар нималарга эътибор беришлари керак? Штатсиз мухбиримиз М. Маҳмутов ана шу савол билан Ўзбекистон республика сувдан сақлаш жамияти Марказий Советининг раиси Т. К. ЗЕМАНГА мурожаат қилди.

— Кенг жамоатчиликка таяниб иш олиб бораётган жамиятимиз аъзолари олдида асосан сувда содир бўладиган бахтсиз ҳодисаларнинг олдини олиш ва аҳоли ўртасида шу билан боғлиқ бўлган профилактик ишларни ўтказиш вазифаси юклатилган. Биз маҳаллий шароитни ҳисобга олган ҳолда республикадаги чўмилиш жойларидан фойдаланиш қоидаларини ишлаб чиққанмиз. Шунингдек, қайиқларни ижарага бериш қоидалари ва улардан фойдаланиш усуллари ҳам тартибга солинган.

Албатта, ёз мавсумини, дам олиш вақтларини дарё, ҳавзаларда ўтказганга не етсин. Саратоннинг иссиқ кунларида муздек сув одамга роҳат бахш этади. Лекин, айрим ҳолларда мавжуд шароитни ҳисобга олмай чўмилиш кўнгилсиз ҳодисалар сабабчиси бўлиши мумкин. Ўтган йили областимизнинг қўриқланадиган ва қўриқланмайдиган сув ҳавзаларида 200 дан ошиқ чўкаётган одам ўлим чангалидан сақлаб қолинди. Бахтсиз ҳодисаларнинг аксарияти ёз ойларида содир бўлди.

Шундай экан, дам олиш уйларида, пионер лагерларида чўмилиш, сув ҳавзаси билан боғлиқ бўлган мусобақалар ташкил этаётиб, раҳбар ва ўқитувчилар, энг аввало, қутқариш воситалари билан таъминланган постлар ташкил қилишлари, уларга тажрибали ва разрядли спортчиларни жалб этишлари керак. Чўмилиш учун сокин оқувчи саёз ва тоза жойларни танлаган маъқул. Доимий сув ўйинлари учун ажратилган ҳавзаларнинг чуқурлиги болаларнинг ёшларига қараб 0,7—1 метргача бўлиши лозим.

Белгиланмаган жойларда чўмилиш қатъиян ман этилади. Ҳавзаларга ўрнатилган огоҳлантирувчи ва тақиқловчи белгилардан ўтиб чўмилиш ёмон оқибатларга олиб келиши мумкин. Шунингдек, қайиқларда сайр этаётиб, ундан сувга сакрашга ҳам йўл қўймаслик керак.

Бахтсиз ҳодисаларнинг олдини олиш мақсадида пойтахт областимиздаги бир қатор сув ҳавзаларида қутқарувчи станциялар ишлаб турибди. Тошкент денгизида, Ангрен, Чорвоқ, Хўжакент сув омборларида Сирдарёнинг Бекобод тўғони, Янги Чиноз районида, пойтахтдаги «Ленин комсомоли», «Ленинча шанбаликнинг 50 йиллиги», «Ғалаба» маданият ва истироҳат боғларидаги кўлларда қутқарувчилар станциясининг жамоатчи ходимлари, айниқса, яхши фаолият кўрсатишяпти. Бу ерга малакали мутахассислар йиғилган. Улар ҳамиша ўз постларида сергак туришади.

Лекин қутқарувчиларга ишониб, белгиланган қонун-қоидаларни бузиш ярамайди. Содир бўлиши мумкин бўлган кўнгилсиз ҳодисаларнинг олдини олиш мақсадида барча чора-тадбирлар кўрилиши керак. Бу ўринда дам олувчиларни ҳамиша огоҳлантириб туриш мақсадга мувофиқдир.

Эшкакли қайиқларда сайр қилиш ҳам дам олувчилардан катта масъулият талаб қилади. 16 ёшга тўлмаган болаларга қайиқларни ишониб бўлмайди, улар сайрга албатта катталар билан чиқишлари керак. Қайиққа белгиланганидан кўп одам ўтқазиш, сайр вақтида уларнинг ўринларидан туришлари, қайиқнинг чекка тахталарига суянишлари ва оёқни сувга осилтириб ўтиришлари қатъиян ман қилинади. Сув тўлқинига қайиқни параллель қилиб қўйиш, айниқса, хавфлидир. Бунда кучлироқ тўлқин дам олувчиларни сувга улоқтириб ташлаши мумкин. Ҳар қандай тўлқинни қайиқнинг бурни билан кесиш хавфсизликни таъминлайди.

Областнинг барча сув ҳавзалари ҳанузгача малакали ходимлар ва тўлиқ қутқариш воситалари билан таъминланмаган. Бинобарин ҳар бир дам олувчи ҳамиша сувда эҳтиёт бўлиши лозимлигини сира ҳам эсдан чиқармаслиги керак.

БИЗНИНГ АХБОРОТ

КОРХОНАНИНГ ЯНГИ МАҲСУЛОТЛАРИ

«Ташзаготлубпром» бирлашмасига қарашли Ғалаба экспериментал механика заводи коллективи ишлаб чиқараётган маҳсулотлар тармоқ корхоналарида кенг қўлланилади. Завод ишчи-хизматчилари луб корхоналари учун тайёрланаётган технологик жиҳозларни тобора такомиллаштириб бораяптилар. Жумладан, бу йил заводда янги технологик жиҳоз ишлаб чиқарила бошланди. У каноп толаси чиқитларидан маҳсулот тайёрлаш учун хизмат қилади.

Корхонада луб заводлари тозалаш иншоотлари учун механик панжаралар ишлаб чиқариш ҳам йўлга қўйилди.

150 МАРШРУТ БЎЙЛАБ

Ҳар куни республикамиз пойтахтига мамлакатимизнинг кўплаб шаҳарларидан саёҳатчилар келишади. Уларга Тошкент шаҳар саёҳат ва экскурсиялар бюроси ходимлари хизмат кўрсатадилар. Меҳмонлар шаҳарнинг диққатга сазовор жойлари билан танишганларидан сўнг Фарғона, Бухоро, Самарқанд, Хивага ҳам сафарга чиқишлари мумкин. Табиат қўйнида ҳордиқ чиқаришни хоҳловчилар эса Чимён, Оқтош тоғларига, Тошкент денгизига саёҳатга таклиф қилинадилар.

Бюро мамлакатимизнинг 150 маршрути бўйлаб сафарга чиқувчи сайёҳларга хизмат кўрсатяпти. Бу маршрутлар бўйича саёҳатга чиққанлар Ватанимизнинг деярли барча бурчакларида бўлишади.

Республикамиз шаҳарлари бўйлаб автобусда ҳам сафарга чиқиш имконияти мавжуд.

Дам олиш кунлари эса бюро «Саломатлик» туристик поездида Тошкент — Хўжакент маршрути бўйлаб саёҳат ташкил этади. Бу поезд йўловчилари Чорвоқ денгизида, хушманзара жойларда мириқиб ҳордиқ чиқаришади.

(Газетанинг навбатдаги сони 19 июнда чиқади).

Редактор Н. НАСИМОВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

Ўзбекистон ССР Савдо министрлигининг
ТОШКЕНТ ҲУНАР-САВДО БИЛИМ ЮРТИ
1980—1981 ўқув йилига

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Билим юрти юқори малакали сотувчи ва сотувчи-контролер-кассирларни икки йўналишда тайёрлайди: баққоллик-кондитерлик, гастрономия, гўшт-балиқ ва сут маҳсулотлари бўйича, шунингдек, газлама, пойабзал, трикотаж, атторлик, парфюмерия, маданий-маиший ва хўжалик молларининг сотувчи ва сотувчи-контролёр-кассирларини тайёрлайди.

Машғулотлар 1 сентябрдан бошланади.

ЎҚИШ МУДДАТИ—1 ЙИЛ.

Дарслар ўзбек ва рус тилларида олиб борилади.

Билим юртига Ўзбекистон ССР шаҳарларида яшайдиган, 15—23 ёшли (ҳамда Совет Армияси сафида ҳарбий хизматни ўтаб қайтган 23 ёшгача), 8—10-синф ҳажмида маълумотга эга бўлганлар кириш имтиҳонларисиз қабул қилинади.

Билим юртини тугатганлар «Кичик сотувчи», «Сотувчи», «Сотувчи-контролёр-кассир» бўладилар.

Ўқувчиларга 32 ва 41 сўмдан стипендия берилади.

Бошқа шаҳардан келганлар ётоқхона билан таъминланадилар.

Ишлаб чиқариш практикаси Тошкент шаҳридаги илғор магазинларда: ГУМ, «Гастроном» республика конторасига қарашли йирик магазинларда ва «Универсам»ларда ўтказилади.

ЎҚИШ ДАВРИ МЕҲНАТ СТАЖИГА КИРАДИ.

Билим юртига кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширадилар: билим юрти директори номига ариза, маълумоти тўғрисидаги ҳужжат (асли), туғилганлиги тўғрисидаги гувоҳнома (асли), турар жойидан справка, таржимаи ҳоли, 286-формадаги медицина справкаси, 3х4 см. катталикдаги 6 дона фотосурат, характеристика, ота-онасининг иш жойидан справка, халқ депутатлари Совети ижроия комитети Савдо бошқармасидан ёки халқ депутатлари Совети шаҳар ижроия комитети савдо бўлимидан йўлланма.

Билим юрти адреси: 700173, Тошкент шаҳри, Чилонзор массиви, А. Икромов райони, Бобир кўчаси, 3-уй. Телефон: 78-44-30, (4, 9, 19-трамвайларнинг «Чўпонота», 13, 70-автобусларнинг «Тез медицина ёрдами клиник касалхонаси» бекатлари).

Ўзбекистон ССР Олий ва ўрта махсус таълим министрлиги
ТОШКЕНТ ПОЛИГРАФИЯ ТЕХНИКУМИ
1980—81 ўқув йили учун
КУНДУЗГИ ВА СИРТҚИ БЎЛИМЛАРГА
қуйидаги мутахассисликлар бўйича

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

КУНДУЗГИ БЎЛИМГА:

Полиграфия машиналари ва ускуналари, юқори босма технологияси, брошюралаш ва муқовалаш ишлаб чиқариш технологияси, китоб савдоси товаршунослиги, полиграфия саноати корхоналарида планлаштириш.

СИРТҚИ БЎЛИМГА:

КИТОБ САВДОСИ ТОВАРШУНОСЛИГИ (рус ва ўзбек группалари).

ЎҚИШ МУДДАТИ: китоб савдоси товаршунослиги ва полиграфия саноати корхоналарида планлаштириш мутахассисликлари бўйича 8-синф ҳажмида маълумотлилар учун 2 йилу 10 ой, ўрта маълумотлилар учун — 1 йилу 10 ой; қолган барча мутахассисликлар бўйича — 8-синф ҳажмида маълумотлилар учун — 3 йилу 6 ой, ўрта маълумотлилар учун — 2 йилу 6 ой.

ТЕХНИКУМГА КИРУВЧИЛАР ҚУЙИДАГИ ФАНЛАРДАН ИМТИҲОН ТОПШИРАДИЛАР: 8-синф ҳажмида маълумот билан 1 курсга кириш учун: ОНА ТИЛИ (диктант), МАТЕМАТИКА (оғзаки);

ўрта маълумот билан II курсга кирувчилар: ЎЗБЕК ТИЛИ ВА АДАБИЁТИ (иншо), МАТЕМАТИКА (оғзаки).

Эслатма: китоб савдоси товаршунослиги мутахассислиги бўйича II курсга кирувчилар математика ўрнига тарих фанидан имтиҳон топширадилар.

Қабул қилинган ўқувчилар умумий асосда стипендия ва ётоқхона билан таъминланадилар.

Техникумга кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни топширадилар: техникум директори номига ёзилган ариза, маълумоти тўғрисидаги аттестат ёки гувоҳнома (асл нусхаси), 286-формадаги медицина справкаси, 3х4 см. ҳажмдаги 4 дона фотосурат.

АРИЗАЛАР 1 ИЮНДАН 31 ИЮЛГАЧА (ўрта маълумотлилардан 14 августгача) ҚУЙИДАГИ АДРЕСДА ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ: Тошкент шаҳри, ГСП, Навоий кўчаси, 30-«а»-уй (7, 8, 11, 16-трамвайлар; 1, 2, 4, 6, 7, 8, 14, 18-троллейбуслар; 14, 28, 42, 43, 64, 65, 76, 100«э»-автобусларнинг «Хадра» ёки «Марказий телеграф» бекатлари).

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

9.00 — Время. 9.40 — Гимнастика. 10.05 — Аҳил болалар. 10.35 — Чемпион. Бадиий фильм. 11.40 — Ҳайвонот оламида. 15.00 — Янгиликлар. 15.15 — Ҳужжатли фильм. 15.35 — Фильм-концерт. 15.55 — С. Антонов. Йиртиқ бир сўмлик. 16.35 — Жиблажибон армияси. Бадиий фильм. 17.55 — Меҳнат шон-шуҳрати байроқдорлари. 18.10 — Москвада А. С. Пушкинга ҳайкал ўрнатилганлигининг 100 йиллигига. 19.00 — Расмларда қуёш акси бор. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — Фан оламида. 20.15 — Г. Свиридов. Оркестр ижроси учун кичик триптих. 20.25 — Фойдали битим. Кўп серияли бадиий фильм 1-серия. 21.30 — Время. 22.05 — Акс садо. 22.50 — Дунё воқеалари. 23.05 — От спорти бўйича СССР чемпионати. 23.40 — Гаванада бўлиб ўтган ёшлар ва студентлар XI жаҳон фестивалининг лауреати Л. Рюмина куйлайди.

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАЛАРИ

I.

11.30 — Қўғирчоқ фильм. 12.00 — Қувноқлар даврасида. 12.30—Ханжар. Бадиий фильм. 1-серия. 18.20 — Мультфильм. 18.30 — Биз қувноқ ва шодон яшаймиз. 19.00 — Зангори экран почтаси. 19.30 — Ахборот. 19.45 — Музикали учрашувлар. 20.30 — Ахборот. 20.50 — Концерт. 21.30 — Время. 22.05 — Ғўза парваришини авж олдирайлик. 22.20 — Буни биз ўтмаганмиз. Бадиий фильм.

II.

20.05 — Янгиликлар. 20.25 — Она тили. 20.55 — Реклама. 21.10 — Физика. 22.10 — О. Уайльд. Дориан Грейнинг портрети. Телеспектакль 1-серия.

ТОШКЕНТ ТЕМИР ЙЎЛ ТРАНСПОРТИ ТЕХНИКУМИ
20 ва 21 июнь кунлари
ОЧИҚ ЭШИКЛАР КУНИНИ ЎТКАЗАДИ

Техникум адреси: 700167, Тошкент шаҳри, 2-Сарикульская кўчаси, 3-уй (39-автобуснинг «Тошкент темир йўл транспорти техникуми» бекати).

ТОШКЕНТ ТЕМИР ЙЎЛ ТРАНСПОРТИ ТЕХНИКУМИ
1980 йилда техникумга кирувчиларни тайёрлайдиган бир ойлик пуллик
ТАЙЁРЛОВ КУРСЛАРИГА ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Аризалар 1 июлгача қабул қилинади.

Машғулотлар 1 июлдан бошланади.

Бошқа шаҳардан келиб курсларга кирганлар ётоқхона билан таъминланадилар.

Техникум адреси: 700167, 2-Сарикульская кўчаси, 3-уй (39-автобуснинг «Темир йўл транспорти техникуми» бекати).

БИЗНИНГ АДРЕС: 700000, Тошкент—П. ЛЕНИН кўчаси, 41.

Телефонлар: редактор ўринбосарлари — 335883, 325747, 337916, 325748; масъул секретарь — 334808, 325353; секретариат — 325750. БЎЛИМЛАР: оммавий ишлар ва хатлар — 334408; партия турмуши — 325778; пропаганда — 325640; саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 325749; қишлоқ хўжалиги — 325647; адабиёт ва санъат — 325767; совет ишлари — 325645; ахборот, спорт ва ҳарбий ватанпарварлик — 325733; фан, маданият ва олий ўқув юртлари — 325553; фотомухбир — 325894.

Р. 06323. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. Индекс 64633. Б. 1628. 14